Carl Ewald

Sulamiths have

Carl Ewald

Sulamiths have

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Carl Ewald: *Sulamiths have* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Carl Ewald: *Sulamiths have* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Sulamiths have

Disse blade vies en såre skøn dame,
som har skænket mig sit hjerte og sin
  person,
og hvis navn jeg ikke er værdig at nævne.

Indhold

Sulamiths have

Sortsygen

Sulamiths have

Første nat

- Den dydige brudgom
- Gravmindet

Anden nat

- Manden, som havde det bedre end de fleste
- Konen, der havde én mand for mange og fik to for lidt

Tredje nat

- Jomfruen
- Det anstændige bryllup

Fjerde nat

- Manden, som var hanrej
- Det uægte barn

Femte nat

- Digterens elskerinde
- Annie og Anna

Grevinde Grethe

Sortsygen

Lidt hen på våren ANNO DOMINI MDCCCLXXXXVIII udbrød i hovedstadens fornemme kredse en sælsom og uhyggelig pest, som slog indvånerne med rædsel.

Vistnok havde man længe kendt sygdommen, hvis navn var *sortsygen*, og som var såre smitsom. Den havde især til huse i sådanne onde egne af landet, hvor kvindernes skønhed tidligt falmede og uvejr og fattigdom gjorde mændenes hænder hårde og deres sind tungt. Den viste sig ved en dyb afsky for de glæder, den gode Gud i sin miskundhed har skænket menneskene, at de må kunne udholde vandringen i jammerdalen. Og forunderligt nok havde de syge ikke desto mindre den tåbelige tro, at de var bedre end andre og under Guds særlige nåde, hvorfor de ofte blev hovmodige og hykleriske.

Men vidste man således god besked med sortsygen, var det dog aldrig faldet nogen ind, at den kunne hjemsøge dem, der færdedes i de høje sale, og for hvem livet løb muntert og nemt. Des større var forfærdelsen, da det blev åbenbart, hvorledes det forholdt sig.

Den første, der blev angrebet, var en dame, der vel ikke længere stod i sin blomstrende ungdom, men endnu var meget smuk og munter. Mange var de mænd, som bar elskov til hende, og hvis ellers rygtet talte sandt, afviste hun ingenlunde dem alle. Hendes hus var da også udråbt over hele staden for sin lystighed og glans, og de, for hvem det stod åbent, ansås for at være vel farne.

En dag faldt denne dame i et tungsind, hvis årsag ingen kunne fatte, og for hver dag, der siden gik, blev hun alt mere sørgmodig.

Hun klædte sig i sorte klæder og forkyndte lydeligt, at dans var en svar synd og elskov og musik ikke andet end Djævelens snarer. Hun sås aldrig mere i skuespilhuset, som hun forhen sjældent forsømte, men gik i kirke, ikke alene om søndagen, som det er indstiftet og Gud velbehageligt, men alle ugens syv dage og det både morgen og aften. Hun afskedigede sin kok, og tog i hans sted en kapellan med et surt ansigt og klamme hænder. Hun græd ofte over verdens elendighed, og da hun mente, det var hendes pligt at anvende resten af sit liv til kamp mod synden, foreholdt hun tidligt og silde sine veninder deres letfærdige levned.

I begyndelsen forargedes veninderne og lo hende ud. Men dette gjorde hende kun endnu mere standhaftig. Klarligen viste hun dem, at det, der hidtil havde udgjort deres glæde, var idel tant og forfængelighed, og hun talte således til dem, at latteren døde på deres mund. Når de indvendte, at hun selv fordum var gladere end nu, svor hun på, at der i hendes hjerte boede en fryd, der var lifligere end nogen, hun hidtil havde kendt, og i hvilken de alle kunne få del, såfremt de omvendte sig.

Efter nogen tids forløb blev én af dem smittet og kort efter endnu én og derpå flere. De påførte atter deres mænd og slægtninge sygdommen, og før nogen kunne sige, hvordan det var gået til, rasede sortsygen over næsten hele den fornemme verden.

De, som spillede til dans, måtte flikke sko for at opholde livet, og skuespilhuset stod tomt, siden hoben, som det er dens vane,

efterlignede de fornemme, i hvad de så gjorde. Bryllupper fejredes med bedemænd, som var det ligfærd, og de døde stedtes til jorden med jubel og fanfarer, såsom de gik ind til et bedre liv end dette. Hvor man samledes til fest, flød ikke længere vinen i slebne glas, men der blev ombuden te til alle. Ingen sinde hørte man nu muntre og søde sange til kærlighedens pris, men lutter drøvelige salmer. De unge og galante adelsmænd tilhviskede ikke mere deres dame ømme ord og trykkede hendes hånd i løndom. Alle sad de med from mund og nedslagne øjne, og midt iblandt dem stod en præst og sukkede og prækede.

Det ansås ikke længere for høvisk, at damerne viste deres skønne skuldre, men alle tilhyllede de deres yndigheder, som var det mørkets gerninger og ikke Skaberens mesterværk. Og mens de forhen bar gyldne spanger om hals og arm og baldyrede kosteligt linned til deres egne skønne legemer, sømmede de nu nødtørftigt lin til fattige børn og gav deres smykker til frelse for fjerne, vildfarne sjæle.

Imidlertid var der nogle, som endnu modstod sortsygen og holdt sig karske på sjæl og legeme, og blandt dem fremfor alle en gammel grevinde, som var elsket af alle unge for sit gode hjerte og lystige sind og æret af de gamle formedelst sin klogskab og rigdom. Hun havde haft tre mænd, som gik i graven, idet de lovede hende højt, og hun sørgede oprigtigt over dem alle. Nu boede hun ensom i sit palads med et stort tjenerskab. De fattige gav hun, hvad deres var, og bad ofte sine venner til fest. Men hun led kun muntre mennesker og var aldrig dens ven, som lod hovedet hænge.

Til hende gik en morgenstund den dame, der var blevet sygdommens første offer, og satte sig hos hende og talte, som hun plejede. Grevinden hørte hende roligt til ende og sagde så:

"Nu har jeg set syvti somre komme og gå, men aldrig hørte jeg så slet og tåbelig en tale. Gak til ruden og se, at lunden grønnes i år som i fjor, og fuglene parres og synger dertil. Hvad er der hændt, at menneskene skulle forsage glæden?"

Den anden blev ved sit og mente, at den dag kom vel, da grevinden vandt det, som dårerne kaldte sygdom, men som i virkeligheden var livets krone og dyreste klenodie. Men den gamle dame rejste sig fra sin stol og sagde med stor harme:

"Aldrig kommer den dag, da jeg gør mine ædle herrer den tort i deres grave at laste lykken, de gav mig. Mindre endnu den dag, jeg laster lykken for de unge."

Nu fik den syge et grueligt anfald og lagde sig på sine knæ og græd og bad og sang. Grevindens gode hjerte fornægtede sig ikke. Hun viste hende stor deltagelse og bød hende dråber og vand. Men da det havde varet en stund, og der ikke kom nogen forandring, tabte hun atter tålmodigheden. Hun løftede sirligt sin kjole, nejede og sagde med megen artighed:

"I får have mig undskyldt for i dag, ædle frue. Min kat fik killinger i morges."

Damen gik fortørnet bort. Men da grevinden var blevet ene, henfaldt hun i mørke tanker. Længe sad hun og stirrede og slog med hænderne i stolens arme, hvilket var hendes vane, når hun blev vred. Dernæst gav hun sig til at tælle efter på sine fingre, skrev navne op, rystede på hovedet, slettede ud og skrev igen. Under dette blev hun atter ved godt lune, og da hun var færdig med listen, lod hun sin hushovmester kalde og gav ham den.

"Skik bud til disse damer, og bed dem vise mig den ære at gæste mig i aften," sagde hun.

"Tænd lys i salen og i det blå gemak og i det grønne. Sæt bagværk frem og vin og blomster, som det sømmer sig til fest."

Da aftenen kom, samledes de indbudne, som alle var unge og skønne og fornemme fruer. Og efterdi grevindens sindelag var vel kendt, havde de smykket sig på det bedste, hvilket de gjorde så meget hellere, som de snart intet andet sted havde at stille deres yndigheder til skue.

Der var fru Dorothea med den høje vækst og den stolte mund, som hun aldrig åbnede for snaks skyld. Der var fyrstinde Sofie, som bar sit ædle hoved bøjet under vægten af det skønne, guldrøde hår. Der var fru Agnes, som lo, fru Camilla, der dansede som ingen, og fru Therese, som aldrig gik i seng med det sind, med hvilket hun stod op. Der var fru Inger, som ikke kendte til skinsyge, og fru Malene, som kendte den kun alt for vel. Der var fru Anna, som blev skønnere for hvert barn, hun fik, baronesse Clare, som havde giftet sig med en pukkelrygget mand og elskede ham, fru Mimi med de milde øjne og endnu mange flere.

Den gamle grevinde sad i sin armstol og bød sin hånd til kys og så med fryd i hjertet fra den ene til den anden. Ved hendes fødder sad den, hun elskede mest, den blonde grevinde Grethe med de sælsomt skiftende øjne. Hun var mere ombejlet end nogen anden dame i staden, og alle vidste, at hun ikke elskede sin gemal, som var gammel. Desuagtet tillagdes der hende intet elskovseventyr, men det sås på hende, at om hun en gang elskede, da ville det spørges. Hendes ansigtstræk var sådan, at man ikke kunne kalde noget af dem dadelfrit, og dog måtte

man sige, at skønnere kunne ingen kvinde være. I hendes mundvige lå der tusind smil og tusind kys, og hun gik på sine høje ben, som var al Jorden hendes. Når hun løftede sin skønne stemme og sang, måtte alle lytte.

Som nu de talte muntert og let i munden på hinanden, spurgte fru Agnes, om denne fest skulle holdes uden mænd. De tav alle i det samme og så til den gamle grevinde, som nikkede og lo.

"I aften vil vi være os selv nok," sagde hun. "Jeg har noget at tale med Eder om, som ikke er for mændenes øren. Men sig mig først, hvor er den muntre fru Luise, som vi alle har så kær? Er hun syg? Eller har hushovmesteren forsømt at indbyde hende?"

"Fru Luise er syg," sagde fyrstinde Sofie, "pesten har grebet hende."

Alle damerne så til hende. Så sukkede de og tømte deres glas og sukkede på ny.

"Jeg var hos hende i morges," fortalte fyrstinden. "Hun var sort som en enke og hvid om kinden som den, hvis elsker sover hos en anden. Hun sagde, at hun havde forsaget verden, og irettesatte mig, fordi jeg ikke skjulte mit hår under et ærbart klæde."

Damerne lod høre mange udbrud af forundring og beklagelse. Grevinden slog i stolen, så hushovmesteren henne ved døren skjalv i sine knæ. Men grevinde Grethe lagde sin hånd på hendes og så op med et skalkagtigt smil:

"Føler I noget anfald af pesten, kære moder?" spurgte hun.

Den gamle grevinde lo, men blev straks efter alvorlig igen.

"Værre landeplage og gudsbespottelse så jeg ikke i min tid", sagde hun. "Giv mig et glas vin, at jeg kan to dens navn af min

mund."

"I to måneder har jeg ikke sprunget en dans," sagde fru Camilla. "Jeg frygter, fødderne visner af mine ben, om dette varer ved."

"Jeg tør ikke mere le," sagde fru Agnes. "Og jeg kan ikke græde."

" Min gemal blev syg i sidste uge," sagde baronesse Clare. "Hver aften holder han andagt, til jeg sovner. Og hver morgen, når jeg slår øjnene op, finder jeg ham allerede hensunken i bøn."

"Ak ja," sagde fru Mimi, og hendes milde øjne fyldtes med tårer.

"Ingen ved sig sikker," sagde fru Malene.

Den gamle grevinde strøg sin yndling om håret og så fra den ene til den anden.

"Visselig er det for sortsygens skyld og af ingen anden årsag, at jeg bad Eder til gæst hos mig i aften," sagde hun. "Derfor bad jeg Eder alene; for skal vi tale om denne hæslige pest, der snart har forvandlet vor skønne, muntre stad til et sygehus og en dårekiste, da må vi være mellem os. Mændene skøtter deres, om også de er syge. Aldrig så jeg en mand så befængt af sortsygen, at han glemte at stræbe efter guld og ære. Men hvad har vi, som den ikke tager fra os?"

"I siger sandt!" råbte de alle.

"Mine duer," sagde grevinden. "Kom nærmere til mig, at I kan høre, hvad jeg siger, og jeg kan se Eders fagre ansigter. Mangen god gang gik dansen i denne sal, og hjertens gerne så jeg det skue igen. Men hvor er de galante adelsmænd henne, som bød Eder op? Og hvor er spillemændene, som slog takten for Eders rappe fødder? Alt sammen er det borte og forbi. Dertil gav Gud

Eder skønhed og ynde, at I skulle vække mændenes attrå og binde den til Eder. Men nu er det sådan, at den, der til Guds ære bærer sin hvide hals og sine runde arme utilhyllede, hun udråbes over den ganske stad for letfærdighed. Finken smykker sig til sit bryllup det bedste, han har lært, og synger den tilbedtes pris af sit næb, så jeg ikke kan sove for hans lykke. Men I må klæde Eder i sæk og aske, og om en ungersvend gik under Eders rude med sin lut, ville vagten komme og kaste ham i tårnet. Er Eders skønhed falmet, så I ikke længer tækkes mændene? Er Eders blod blevet tyndt? Er Eders øren døve for søde ord og elskovssange?"

"Nej! nej!" råbte de.

Grevinden rejste sig i sædet og så hen for sig med tindrende øjne.

"I syvti år har jeg levet i jammerdalen," sagde hun. "Jeg har set hungersnøden hærge landet og krigen. Mangen ædel herre måtte bide i græsset, to af dem sov i min seng –" her løftede grevinde Grethe truende fingeren, og alle damerne brast i latter.

"– at sige den ene efter den anden –"

Damerne lo endnu mere, og den gamle grevinde mest af alle, så de måtte åbne hendes snøreliv, at hun ikke skulle omkomme, og det varede en stund, inden hun fik mælet igen.

"Det forstår I vel, I skælmer, at jeg talte om min tredje salige mand og om min anden," sagde hun og tørrede sine øjne. "Gud glæde dem i sin himmel og min første gemal med dem; han var en god og munter herre og udåndede i mine arme. Men det siger jeg for vist: hellere vide sin elsker død på marken, end se

ham vandre i live med hellige miner, blind og døv for sin dames skønhed og livets fryd."

"Det siger vi alle!" råbte de ædle fruer og kyssede hinanden og græd af rørelse.

"Mine duer," sagde grevinden, da de atter var faldne i ro. "Det står ikke i vor magt at standse pestens gang. Den må rase, indtil den gode Gud i sin visdom atter oplader menneskenes øjne for sin herlighed. Og ingen ved sig sikker, som fru Malene nys sagde. Hvem af os havde tænkt, at fru Luise skulle falde for den grimme sot? Lad da os, som endnu ikke er befængt med smitten, hjælpe hinanden til at bevare vort sind karsk og vor glæde grøn."

Dette forslag modtog damerne med stort bifald og biede på, at grevinden nærmere skulle forklare, hvad hun mente. De kom heller ikke til at vente længe; for den gamle dame tog ufortøvet ordet og sagde:

"Om I vil som jeg, da mødes vi, som her er til stede, hver ugedag til fest og opmuntrer hinanden på det bedste."

"Sikkerlig er vi Eder alle taknemmelig for Eders omsorg, ædle grevinde," sagde fru Dorothea. "Men jeg fatter ikke, hvorledes det skal kunne ske. De pestsmittede ville snart opspore os og forstyrre vort møde."

"Kære moder," sagde grevinde Grethe, "det kan aldrig skikke sig, at vore møder holdes i Eders hus, efterdi ingen ville tro, at vi tilbragte tiden med bøn og faste, og da kom vi i større vanry, end vi kunne bære. Om vi samledes hos baronesse Clare, ville hendes gemal sikkert indfinde sig, inden timen var omme, og delagtiggøre os i sin andagt. Selv jeg tør i disse tider næppe se så mange karske damer hos mig –"

Den gamle grevinde lagde hånden på hendes mund.

"Ti stille, galgenfugl," sagde hun. "I kan vel vide, at jeg har tænkt derpå. Som I mindes, har jeg uden for stadens port en skøn og skyggefuld have, hvor jeg sjældent var, siden jeg blev enke. Der vil jeg lade min bygmester opføre et smukt hus, hvor vi kan mødes, så tit vi kommer overens derom. Nu lakker det mod skærsommer, og eftersom min gigt ingen sinde har plaget mig mindre end i denne vår, formener jeg, at Gud for vore synders skyld vil skænke os blide dage. Til Sankte Hans skal huset stå færdigt. Om I så synes, mødes vi derude Sankte Hans nat, når midnatsklokken ringer. Da skal jeg sige Eder, hvad jeg siden har udtænkt."

Damerne lovede alle at komme, og da de havde dvælet sammen endnu en stund i lystighed og gammen, tog de bort.

Da den gamle grevinde sad i sit sovegemak, fortalte hun efter sin vennesæle vane kammerternen, der hjalp hende med afklædningen, hvad der om aftenen var hændt og fremtidig skulle ske. Pludselig blev hun var, at pigen græd.

"Hvad skader dig, Regitse?" spurgte hun venligt. "Har Hans bedraget dig på ny?"

"Ak, nådige frue!" sagde pigen. "Jeg bryder mig ikke om Hans."

"Nå," sagde grevinden og lo. "Frants er jo også en køn karl, og jeg ved på min ære ikke, hvem jeg i dit sted ville vælge."

"Nådige grevinde!" sagde Regitse og kastede sig på sine knæ og græd overstadigt. "I må ikke vredes på en ringe tjenerinde, at jeg sørger over den verdslighed, hvori I lever, og beder Eder aflade med Eders letfærdige tale."

Grevinden stirrede målløs på hende. Så gav hun hende et mægtigt øredask.

"Pak dig herfra på timen!" Sagde hun. "Og lad mig aldrig se dig mere for mine øjne."

Derefter fuldendte hun selv sin afklædning i en sådan fart, at båndene brast som sytråde, bad sin aftenbøn og sov ind med fred i sindet.

Sulamiths have

Sankte Hans nat til den fastsatte tid modtog den gamle grevinde sine gæster i haven uden for stadens port. De stimlede om hende med fryderåb og kyssede hendes hænder.

"Er I her alle, mine duer?" spurgte hun.

"Alle med undtagelse af baronesse Clare," sagde fru Agnes. "Pesten har taget hende."

Den gamle grevinde knyttede hænderne, men grevinde Grethe lagde hendes arm i sin og sagde:

"Hun holder andagt med sin gemal."

"Vi vil bede for hende," sagde den gamle grevinde med værdighed, og alle damerne lo.

"Ingen ved sig sikker," sagde fru Malene.

Støttet på sin stok og grevinde Grethes arm, begav den gamle dame sig på vandring i de dunkle gange med sit statelige følge. Og hvor damerne kom hen, måtte de udbryde i lovord om de skønne vækster, der skinnede frem i brogede lygters lys. Højt løftede granerne sig mod himlen, og i deres sorte nat blussede de ville rosers elskovsild. Linden kuplede sig til herlige haller, bøgene stod skønt i lund, røde valmuer brændte i græsset. Nattergalen slog i hækkene, violer og reseda blandede deres duft i den stille nat. Birkens stammer lyste spøgelseshvide på fjerne, dampende enge.

"Sandelig, her var skønt at bo," sagde fru Dorothea.

"Her er livet," sagde den gamle grevinde. "Således skabte Gud det i sin godhed. Varlig har gartneren åbnet en vej for vor fod, og lygter har han hængt på kviste, for at vi ikke skal gå de

skønne blommer forbi. Men alt er det groet af den gode muld, som det havde vilje og magt, og intet blad er faldet for saksen. Ære være Gud for hans værk!"

"Ære være Gud!" sagde damerne og bøjede de fromme hoveder.

De kom til et sted nær havens grænse, hvor der var et højt gitter. Inden for gitteret stod midt i måneskæret et hæsligt, gammelt fruentimmer i smudsige pjalter. Hendes røde øjne randt, hun mimrede med den tandløse mund, det dryppede fra den lange, spidse næse.

"Gud stå mig bi!" skreg fru Mimi, som var den første, der fik øje på utysket.

Damerne fo'r sammen, og da de så det hæslige syn, veg de skrækslagne tilbage. Fyrstinde Sofie, som ikke kunne tåle noget grimt, var en afmagt nær. Men den gamle grevinde lo fornøjet.

"Det er en af mine hekse," sagde hun. "Og endda ikke den værste."

Hun talte venligt til hende og kærtegnede hende med stokken. Kvinden knurrede som et dyr og skulede ondt, og de ædle damer spurgte, hvad i alverden dette skulle betyde.

"Jo," sagde grevinden, "som I ser, har jeg sat et mægtigt gitter rundt om haven, for at ingen skal trænge ind og overraske os. Men for yderligere sikkerheds skyld har jeg med megen møje og bekostning forskaffet mig de tyve hæsligste gamle fruentimre i landet. Hele natten vandrer de rundt bag gitteret og skal visselig skræmme den dristigste mand fra vort fristed. Intet berøver en mand hans mod som en god, gammel heks."

De lo meget af grevindens påfund, mens de gik videre. Kun fru Camilla slog med nakken.

"Jeg tror ikke, vi har nødig at frygte mændene," sagde hun. "De bryder sig i disse tider fejl om os og vort."

"I kender dem ikke, mit skønne barn," sagde grevinden. "Just når de lægger ansigtet i fromme folder, slider Djævelen stærkest i deres kød. Mangen hellig mand belurede ærbare damer, og jeg kunne fortælle artige historier –"

"Fortæl! Fortæl!" råbte de.

"Nu har vi ikke stunder," sagde grevinden. "Der er vort hus."

Og virkelig var de under samtalen kommet til huset, som lå foran dem i tusinde lys og fortryllede dem over al måde. Det var bygget i havens fjerneste krog, helt ude på stranden, med sælsomme tårne og tinder og trapper. Højt på det flade tag brændte et lystigt bål til ære for natten, og foran porten var tjenerne opstillede i to rækker med kærter i de løftede hænder.

Undrende stod damerne i en sal, der var gjort af lutter spejlglas, så at de så deres egne skønne personer hundrede gange mangfoldiggjorte. Med møje rev de sig løs og vandrede gennem mindre gemakker med bløde tæpper og løjbænke for den, der trængte til hvile. Der var borde med rød vin og gylden, bagværk og sjældne frugter. Der var herlige billeder og bøger og lut og et rigt indlagt spinet og mange andre prægtige instrumenter.

Til sidst stod de på en bred og høj marmortrappe, der løb lige ned i havet, hvis sorte, mumlende vande skyllede over dens nederste trin.

"Her vil vi dvæle i denne skønne nat," sagde den gamle grevinde.

Hun satte sig øverst på trappen i en armstol, og damerne nedlod sig efter hendes bøn rundt om på trinene ved hendes

fødder, tavse så de ud over havet, der glitrede i det hvide måneskær. Og som de sad der i deres lyse lette klæder, lignede de visselig en flok hvide fugle, der i nattens mulm er fløjet over havet til den hellige lund.

Glad så grevinden på dem, da hun talte:

"Mine duer! Nu er tiden kommet, da jeg vil sige Eder, hvorledes jeg har tænkt, vi skal anvende de timer, vi tilbringer sammen i denne have."

Forventningsfulde løftede de deres ansigter mod hende. Grevinde Grethe lagde hovedet mod hendes knæ og lukkede sine øjne.

"I må vide, at for fire hundrede år siden rasede der i staden Firenze en pest, der dog var mindre ondartet end sortsygen, såsom den alene dræbte legemet. Daglig døde hundrede mennesker, og indvånerne var til sidst så forfærdede, at de hengav sig til alle hånde optøjer og udskejelser, efterdi de tænkte, at døden kunne komme over dem når som helst. Nu var der i staden nogle ædelbårne damer og herrer, som, om de også skulle dø, ville leve deres sidste dage i skønhed og glæde. De opslog da deres bopæl på et landsted uden for porten og fortalte hinanden sådanne muntre og yndige historier, som kunne bortjage dødens gru af deres tanker. Disse historier, som blev nedskrevne i en bog, var efter tidens skik til dels overmåde uanstændige og ville kun dårligt passe for Eders høviske øren. Jeg selv fandt forleden tilfældigt bogen i min afdøde gemals boghylde og bladede løseligt i den."

Damerne så lønligt til hinanden og smilte. Men grevinde Grethe sprang op og vred sine hænder i fortvivlelse.

"Ak, jeg ulykkelige, hvad skal jeg gøre!" Råbte hun. "Også jeg fandt tilfældigt bogen hos min gemal, og han er levende endnu."

De skønne fruer brast i latter, og det kom for dagen, at de alle helt vel kendte den uanstændige bog. Men den gamle grevinde så på dem med hyklet strenghed og sagde, mens latteren endnu sad i hendes hals og gjorde hendes mæle usikkert:

"Visselig havde jeg ikke troet sligt om så dydsirede fruer. Men det får nu være, som det vil. Det er mig plat umuligt at moralisere i de lyse nætter, og dertil har Gud sikkerlig heller ikke skabt dem. Siden I kender den grimme bog, vil I så meget lettere forstå mit forslag, som er det, at vi mødes her om otte dage til samme tid og så fremdeles, og at hver nat en af os fortæller en skøn og sandfærdig historie."

Alle gav deres bifald tilkende, og således blev det bestemt. Men nu løftede den gamle grevinde sin pegefinger i vejret og sagde med stort alvor:

"Men for at historierne kan blive fuldkommen sandfærdige, og for at vi ikke skal henfalde til nogen slags usømmelighed således som de gamle florentinere, mener jeg, at enhver bør fortælle noget af sit eget liv."

Damerne så forlegne ned for sig.

"Hvem oplever noget i disse tider, ædle grevinde?" spurgte fru Therese.

"Hvad kan der vel hænde en ædelbåren dame?" spurgte fyrstinde Sofie og sukkede.

"Jeg ved ikke i verden, hvad jeg skulle fortælle," sagde fru Mimi og vendte de milde øjne mod himlen.

"Og jeg tør ingenlunde fortælle, hvad jeg ved," sagde fru Agnes og lo.

"Kunne vi ikke berette noget om en kusine?" spurgte grevinde Grethe.

Den gamle grevinde lo og sagde, at det gik vel an, når det ikke kunne være anderledes. De talte nogen tid om det, og enden blev, at det ikke heller gjorde så nøje med slægtskabet, når kun historien var god.

"Hvad skal den handle om?" spurgte fru Anna.

"Hvad andet vel end om elskov?" svarede grevinden forundret. "Hvad andet er der? Om I vil vise mig den tillid som den ældste og mest erfarne, så vil jeg hver nat opgive en tekst, og så må den fortælle, som kan."

Dette syntes de også godt om.

Men nu opstod der uenighed iblandt dem, idet fru Dorothea formente, at selv om man ikke fortalte noget af sit eget liv eller af en slægtnings, så måtte det i hvert fald være om ædelbårne personer, eftersom de alene var i stand til at føle ophøjet kærlighed. Herimod indvendte fru Mimi med stor bestemthed, at elskov gjorde alle lige. Nogle holdt med hende, men andre bestred hendes påstand, og alle udfoldede de stor iver.

Under dette var den gamle grevinde hensunken i dybe tanker. Hun stirrede hen for sig med hånd under kind, og da damerne æskede hendes dom i disputten, så hun op, som vågnede hun af en drøm. De ville da forklare hende, hvorom sagen drejede sig, men hun slog ud med hånden og sagde:

"Jeg har helt vel hørt Eders trætte, mine duer! Og jeg holder for, at fru Mimi har ret. Jeg ved mere end et tilfælde, hvor personer af ringe stand udviste en stor og højbåren kærlighed.

Således mindes jeg en kusine, som nu er død. En skøn kusk bar en sådan elskov til hende, at hun havde megen møje med at modstå ham."

"Sig os navnet på den kusine, kære moder," sagde grevinde Grethe.

Den gamle dame rødmede smukt helt op under det hvide hår, og derpå fik hun et sådant anfald af latter, at hun blev ganske blå i ansigtet. Damerne måtte løfte hende af stolen og stænke hende med vand og gøre de yderste anstrengelser for at frelse hende.

Da nu det var overstået, sagde hun:

"Så er da alt i orden, og kun ét står tilbage. Hvad navn skal vi give dette vort fristed i sortsygens stad?"

Grevinde Grethe løftede sit ansigt imod hende og sagde hastigt og med sælsom alvor:

"Lad os kalde det *Sulamiths have* efter hende, Gud satte i skriften som elskovens skønneste åbenbaring."

"Således skal det være," sagde den gamle grevinde glad.

De ædle damer blev sammen, til dagen gryede i øst. Så kørte de hjem i deres karme med smil på mund og friske som dugdråber.

Første nat

Ottende dagen derefter sad den gamle grevinde på marmortrappen i Sulamiths have, omringet af damerne. Hendes kloge blik vandrede fra den ene til den anden.

"Der fattes én af mine duer," sagde hun.

"Pesten har ramt fru Malene," sagde fyrstinde Sofie. "I morges skikkede hun mig bud, at hun sad til huse i gråd og ruelse."

"Ingen ved sig sikker," sagde grevinde Therese.

De lo alle undtagen den gamle grevinde, som slog i stolen.

"Lad os i fremtiden fortie det, om nogen mangler," sagde fyrstinden. "Om så er, ved vi jo, hvad der er hændt, og det er til gavn for ingen, at vi henfalder i tunge tanker."

"I har ret," sagde den gamle grevinde. "Lad de døde begrave deres døde. Vi som er karske, lover Gud og skrider til at udføre vort forehavende. Det er mit forslag, at vi i nat taler om *ædel elskov*, på det at vi må begynde værdigt og smukt. Jeg beder den, der ved en skøn historie om dette emne, at hun vil forlyste os med den."

Damerne så til hinanden, og ingen meldte sig.

"Vil du ikke være den første?" spurgte grevinden og tog sin yndling kærligt under hagen.

"Gerne vil jeg det, kære moder," sagde hun ufortøvet. "Om ellers I vil tage til takke med en liden, simpel historie, som netop falder mig i minde."

De klappede i hænderne og rykkede tættere sammen for at høre.

"Hvad hedder historien?" spurgte fru Camilla.

"Er den sandfærdig?" spurgte fyrstinde Sofie.

"Er den anstændig?" spurgte den gamle grevinde.

Grevinde Grethe slog de skønne arme om sit knæ og stirrede ud over vandet.

"Nu skal I høre den," sagde hun. "Jeg vil fortælle den sandfærdigt, som den er gået til, og mere ærbar historie er aldrig hørt i verden. Men skal den have et navn, da vil jeg kalde den

Den dydige brudgom

Der levede for ikke længe siden i vor nabostad en ung adelsmand, af hvis dyd der gik ry over det ganske land.

Allerede da han var dreng, lagde han sådanne egenskaber for dagen, som berettigede hans forældre til at nære de skønneste forventninger om ham. Aldrig hørte man et usømmeligt ord af hans mund, og når de andre børn gjorde skælmsstykker, sad han flittigt ved bogen. Når han blev spurgt, tænkte han sig nøje om, inden han svarede, og svarede altid forstandigt. Og ingen sinde skred han til at foretage sig endog den mindste ting uden efter god og grundig overvejelse.

Alt som han voksede til, forfremmedes han endmere i dyd, og da skægget spirede om hans mund, var han et spejl for alle. Aldrig rørte han kort eller terninger, og vin drak han kun på de store højtidsdage og da kun med måde. Medens hans jævnaldrende tilbragte deres nætter i svir og sværm med løse kvinder, bevarede han sin sti ren og lå hver aften i sin seng, når klokken slog ti.

Da nu tiden nærmede sig, at han burde indtræde i den hellige ægtestand, gerådede både han selv og hans forældre i svar bekymring for, hvorledes de vel skulle finde en brud, der var ham værdig. For derom var de enige, at denne herlige yngling ingenlunde skulle kastes i armene på et fruentimmer, som ikke forstod at skatte hans sjældne egenskaber og vandre videre med ham på den dydens vej, han alt i sin spæde barndom med så meget held havde betrådt.

Så længe søgte de forgæves, at det så ud, som om denne store dyd aldeles ikke skulle forplantes til efterverdenen, hvilket visselig havde været en større synd mod naturen, end nemt kunne tilgives. Men omsider lykkedes det at finde en pige af fornem slægt, der mentes at være således, som de ønskede det, og som i hvert fald var meget ung, så hun kunne optugtes til det høje kald, der ventede hende.

Trolovelsen fejredes med stor fest. I tiden indtil brylluppet kom de dagligt sammen, at de måtte lære at kende og elske hinanden, og ingen sinde så man et par trolovede beté sig så høvisk og dydefuldt som disse.

For medens de andre unge folk dansede eller kyssedes eller fordrev tiden med anden moro, sad disse to bestandig hånd i hånd og samtalede om de mest ophøjede materier. Fremfor alt var det den dydige unge mands attrå, at hans hjertenskær skulle have den rette opfattelse af elskoven, og derfor talte han således til hende, idet han ærbart førte hendes hånd til sine læber:

"Næppe gives der i verden en skønnere og ædlere følelse end elskoven, som knytter mand og kvinde sammen i det hellige ægteskab, og derfor bør man fare overmåde varligt med den og

vogte den for sådanne indflydelser, der kan forvanske og forringe den. Så mange er de snarer, som ligger for vor fod, at man kun sjældent ser to mennesker, der elsker hinanden, som det sig bør. Ofte bortødsles elskoven i en rus, som er lidet bedre end anden drukkenskab. Ofte stiftes et ægteskab for verdslig fordels skyld, hvilket kun er at ligne ved en forbrydelse. Ofte skrider mænd og kvinder letsindigt til fuldbyrdelsen af det, som man alene burde gøre efter de modneste overvejelser."

Her drog han vejret, hvilket kom hende vel tilpas, om end hun tænkte, at hans tale var liflig at høre. Stille sad hun ved hans side med nedslagne øjne. Hun turde aldeles ikke slå dem op, efterdi på bænken lige over for sad hendes broder med sin trolovede og sagde ikke et ord, men bare kyssede hende bestandig. Hun syntes sig selv såre ringe, såsom hun i sit hjerte tydeligt fornam et ønske om, at hendes fæstemand ville gøre ligedan. Men da hun så ofte havde hørt, at han var bedre end alle de galne unge mennesker i staden tilsammen, tvang hun sine letfærdige tanker og lånte ham villigt øre, da han fortsatte:

"Vistnok findes der filosofer, som påstår, at elskov er intet uden en kopulation af to legemer, hidført af en naturdrift, over hvilken man ikke er herre. Men det skal du vide, min dyrebare brud, at således forholder det sig ikke. For af to menneskers elskov udspringer et andet menneske eller, som man kalder det, et barn. Og eftersom dette barn nedarver sine forældres egenskaber, de slette som de gode, vil du se, at der på ingen måde kan være noget mere alvorsfuldt end elskoven. Derpå tænkte jeg bestandig og afholdt mig fra al sansernes forvildelse. Derpå tænkte jeg, da jeg anholdt om din hånd. Derpå og derpå alene vil jeg tænke, når om en føje stund vort ægteskab sluttes.

Og ringe ville min elskov til dig være, om ikke jeg mindede dig om, at vi bestandig bør undertrykke vor egen lyst og uafladelig holde os vort høje mål for øje, som er at give livet til et dejligt og dydigt barn."

Omsider kom den dag, da brylluppet skulle stå, og eftersom begge slægter var overmåde fornemme og rige, og brudens skønhed og brudgommens dyd var vidt berømte, blev det en fest, hvortil ingen mindedes magen.

Fremfor alt udmærkede den sig ved en skøn og overordentlig højtidelighed. Visselig var der i brudehuset fuldt op af mad og vin og flinke spillemænd, og blandt gæsterne var der mange galante herrer og damer, som elskede dans og lystighed. Men brudgommens alvorlige ansigt lyste således over det hele, at al larmende glæde plat forstummede og veg pladsen for en sømmelig følelse af dagens storhed. Der var ingen berusede, som ellers er god og gammel skik. Ikke heller blev der nogen dans af. Ikke heller hørtes skæmtefulde taler ved måltidet. Men alle måtte beundre den strenge alvor og pligtfølelse, med hvilken brudeparret betrådte ægteskabets bane.

Da nu den dydige brudgom havde ført sin frue til brudekammeret, blev han stående inden for døren, udstrakte sin hånd imod hende og sagde med bydende røst:

"Drag dine sko af, for det sted, du står på, er helligt!"

Dette havde hun nu trods sin ungdom og uerfarenhed selv tænkt sig og adlød ham derfor villigt, om end hun syntes, han kunne have sagt det noget mere mildt. Derefter satte hun sig på sengekanten og afventede, hvad der videre ville ske. Hun så på sine fødder, der var små og skønne, og det faldt hende ind, om

han måske ville knæle og kysse dem, hvilket hun havde læst i en roman, som hun ingenlunde måtte læse.

Men dette var såre langt fra hans tanke. Han slyngede armene sammen over brystet og vandrede rundt i gemakket med lange skridt og rynket pande. Undertiden stod han stille og græd og vred sin hænder. Undertiden faldt han på knæ og bad højt og brændende. Til sidst styrtede han på sit ansigt og råbte med høj røst:

"Visselig har jeg levet mod denne stund, som aldrig var af min tanke, fra jeg blev mand. Men om jeg ikke desto mindre er uværdig til at sætte et barn ind i livet, da dræb mig, herre, med dit lyn, hellere end at jeg skal begå en dødssynd!"

Medens nu alt dette stod på, havde bruden afklædt sig og var smuttet op i sengen, hvor hun gemte sig under det kostelige tæppe og skjalv af angst. Vistnok havde hendes moder sagt hende, at det ikke var idel gammen at vandre i brudeseng, men dette var dog langt grueligere, end hun havde tænkt sig, og hun var ikke langt fra at ønske sig sin jomfrustand tilbage. Imidlertid lod det til, at hendes gemal efterhånden fandt trøst, og hen på morgenstunden besteg han lejet og omarmede hende under bøn og påkaldelse.

På denne måde levede de i syv uger i fryd og glæde, og da blev det åbenbart, at den unge dame bar en livsens frugt under sit hjerte.

Da hun fortroede sig til sin gemal, blev han overmåde ilde til mode. For vel vidste han nu, at Gud havde fundet ham værdig til at sætte et barn ind i livet, men han vidste ikke, hvorledes barnet ville blive, og frygten for, at det ikke skulle blive dejligt og dydigt nok, nagede ham såre. Han gav sig på ny til at ransage

sit eget og sin hustrus liv fra vuggen, men kom i tanker om, at det jo under alle omstændigheder var for sent, og vidste hverken ud eller ind. Hans hustru, der selv var meget glad og fortrøstningsfuld, mindede ham om, at der jo var født så mange børn til verden, men det viste ham kun, hvor lidet hun forstod sit høje kald og gjorde ham end yderligere bedrøvet. Rundt i staden vakte budskabet om, hvad der var i vente, stor glæde, og alle talte de om og længtes efter det vidunderlige barn.

Således stod sagerne, da den unge frue gik ind i sit svangerskabs fjerde måned.

Her tav fortælleren og lagde sit hoved tilbage mod den gamle grevindes knæ. Men damerne, der ofte havde lét under historiens gang, var ingenlunde til sinds at lade sig nøje med, hvad de havde hørt. De bøjede sig ivrigt frem og råbte i munden på hinanden:

"Hvad blev det så til? Hvorledes blev barnet? Blev det en dreng eller en pige?"

Grevinde Grethe tog lutten, der lå i hendes skød, greb i strengen og smilte og sang:

Det var sig den lille høne,
hun gav i gården varsel,
at førend solen dalede,
så ville hun gøre barsel.

Alle løb de tilsammen
og så på den høne lille,
men førend solen dalede,
så lod hun et vindæg trille.

Da brast de alle i latter og lo højt og længe. Den gamle grevinde kyssede sin yndling og sagde.

"Ak, om jeg var en mand, din skælm, jeg satte dig på min hest og førte dig bort."

"Aldrig ville jeg have så dydig en brudgom," svarede grevinde Grethe fyndigt.

De lo atter og kunne slet ikke holde op. Alene fru Dorothea sad alvorlig uden et smil på sin stolte mund.

"Synes I ikke om historien, ædle frue?" spurgte fyrstinde Sofie, da latteren var forstummet.

"Visselig gør jeg det," sagde fru Dorothea. "Den var fornøjelig og god at få forstand af. Men den tykkes mig kun slet at passe til vor tekst, som var *ædel elskov.*"

"Ved I en bedre, da fortæl," sagde den gamle grevinde. "Natten er lang, og den er, Gud bedre det, vor egen."

Alle damerne stemmede i med og satte sig til rette for at lytte. Men fru Dorothea så, at lystigheden endnu sad i deres øjne, og den gamle grevinde fik hvert øjeblik et anfald, som hun

trods al umag ikke kunne beherske. Hun mente da, at hun ville vente til en anden nat, men grevinden sagde:

"Ingen af os ved, om næste nat oprinder. Jeg mærker allerede pesten i mit venstre ben."

Da faldt fru Dorothea til føje.

"Jeg skal forsøge, om I vil låne mig øre en liden stund," sagde hun. "Jeg vil kalde min historie

Gravmindet

Der var en gang en greve, som levede på sit stamslot langt ude i landet, hvor skoven er stille og stor, og menneskene enfoldige.

Han havde kun et eneste barn, en datter ved navn Gertrude, hvis fødsel havde kostet moderen livet. Han havde elsket sin gemalinde højt og overførte ved hendes død al sin kærlighed på datteren. Uafladelig tænkte han på, hvorledes han skulle berede lykken for hende, og efterdi hans eget liv havde været lidet andet end trofast elskov og oprigtig sorg over dens forlis, syntes det ham vigtigst af alt, at Gertrude blev opfostret til en sådan storhed i sit sindelag, at hun forblev trofast og oprigtig, i hvad der så hændte hende.

Han brød sig derfor kun lidt om at bibringe hende sådanne kundskaber og færdigheder som ellers anses for nødvendige for ædelbårne damer. Ingen dansemester lærte hende sirlige hop og trin, ingen anstandsdame sagde hende, når hun skulle smile, og når hun burde slå øjnene ned. Der fandtes på slottet intet klavecin, på hvilket hun kunne klimpre de melodier, som var i moden, og ingen bøger fik hun i hænde, der kunne vække hos hende de forestillinger og drømme, som sædvanlig udgør unge kvinders liv.

Men han drog omsorg for, at hun skuede så dybt i naturens løndom, som Gud har tilladt det. I dunkle nætter stod hun hos ham på slotstårnet og spejdede gennem kikkerten stjernernes evige baner. Når hun red i skoven, var der ingen fugls pippen, hun kendte den jo og kunne tyde den. Når hun gik i rosengården, var der ingen blomme, hun vidste jo dens navn, og hvad den havde behov for at trives.

De lange vinteraftener sad fader og datter sammen i biblioteket og læste i gamle, store skrifter med snørklede bogstaver og sælsomme billeder. Han lærte hende at kende sådanne helte og heltinder, hvis bedrifter lyser gennem tiderne. Eller han berettede om fjerne, fremmede lande, hvor livet er mere broget og mere rigt, og solen står højere på himlen.

Men allerhelst fortalte han hende om elskende, hvis mod og trofasthed havde gjort deres skæbne stor i lykke og i nød. Han fandt hel sære og bevægelige ord til sin beretning, og når den var endt, tog han lutten og sang sådanne underfulde, gamle sange, som sagde det alt sammen i en sum.

Når så hun greb i strengene efter ham og sang, som han havde lært hende det, fyldtes hans hjerte med fryd over hendes herlige røst og den stolte sjæl, der luede i hendes øjne.

Således randt den unge komtesses dage med stærke tanker og hendes nætter med skønne, sunde drømme. Da hun blev fuldvoksen, var hun en såre skøn jomfru, hvis ry gik viden om land. Hun holdt sit hoved højt, og hendes lyse hår var flettet om det, tykt og fast som en krone. Aldrig bar hun andet smykke end om halsen en gylden kæde, der havde tilhørt hendes moder. Ingen skrædderinde fra staden syede hendes klæder, som moden bød, men hendes kjortel faldt langt og frit om hendes

ranke lemmer. Hun så stort og fast med sit blik, sagde, hvad hun mente og talte kun, når hun havde noget at sige. Aldrig brugte hun pisk mod hest eller hund. Aldrig talte hun ondt til den, der var ringere.

Da nu tilmed hendes fader var meget rig og hun var hans eneste arving, kom der fuldt op af bejlere. Havde der været stille på slottet siden grevindens død, så genlød det nu af fest og larm, og der gik næppe nogen ugedag, uden en ung og fornem adelsmand red over broen med sit følge. Greven tog ens mod dem alle og beværtede dem vel, for han vidste, at han kun havde sin skønne datter som et lån af Guds hånd, og at hendes lykke alene kunne fuldkommes i et skønt og standsmæssigt ægteskab. Og han troede om hende, at hun ville se sig vel for, inden hun traf sit valg.

Denne tro beskæmmede Gertrude ingenlunde, men overtraf den endog, så sandt det ikke lykkedes nogen af bejlerne at finde behag for hendes øjne.

Mange skræmtes allerede således af hendes stolte syn, at de straks drog af gårde, og selv de dristigste kom ikke så langt, at de fik fuldført deres bejlen. For alle disse mænd syntes hende besynderlig små og lidet svarende til, hvad hun krævede af sin gemal, og hun lagde ikke mindste dølgsmål på, at dette var hendes mening. Kun med møje tvang hun sig til at høre deres tale til ende, som syntes hende lidet mandig og morsom, og når nogen greb hendes hånd for at føre den til sine læber, fornam hun et sådant ubehag derved, at hun hastig drog hånden til sig, og bejleren gik krænket bort.

Således gik det både ét år og to, og da snart sagt alle rigets unge adelsmænd havde bejlet forgæves, begyndte greven at

frygte for, hvorledes vel dette skulle ende. Han tænkte, at Gertrude måske havde fået så stort et syn, at hun ikke fik øje på lykken, således som den nu en gang tilmåles menneskene. Men just som han havde besluttet at tale med hende derom, hændte der noget, som brat bortjog hans bekymringer.

En dag sad han mod kvælden og så over vejen, der løb fra slottets port ind i den dybe skov. Han ventede Gertrude, der var redet til skovs for længst, og som det var, så han hende komme.

Undrende skyggede han med hånden over øjnene, for ved hendes side gik en mand, han ikke mindedes at have set før. Han var rigt klædt og høj og statelig og gik som den, der er fri og har magt. Hans ansigt var ungt og skønt, som han løftede det op mod Gertrude og talte med hende. Og hendes øjne lå i hans, og hun var rød om kind og smilte med et smil, som greven havde set på hendes moders mund, men aldrig på hendes.

Da bøjede den gamle herre sit hoved bag ruden og bad til Gud, for nu vidste han, at den mand var kommet, der havde hans datters lykke i sine hænder. Hans røst skjalv, da han bød ham velkommen i hallen, og hans øjne lyste, da han erfarede, at den fremmede var fuld så god en adelsmand som han selv og havde faret vild i skoven og således truffet Gertrude.

Mellem de to voksede der nu en elskov så hastig og skøn som den blomst, om hvilken det fortælles, at den i én nat springer til en duftende pragt uden mage på Jorden.

De veg ikke fra hinandens side og kunne ikke få deres blik fra hinanden. Skønnere syn var ikke at se, end når de sad sammen i rosengården, og når de red i skoven, og når de læste i biblioteket og sang og samtalede. Når de bød hinanden godnat,

var det som Guds kvæld, der lider med mulm og fred og klokkers klang og dug på stille enge. Når de hilste godmorgen, var det som det stærke gry, der stiger af havet med solen, og alle fuglene synger.

De skiftede fagre ord og store, og Gertrudes var de største. Sælsomt bevægedes han ved hendes højsind og redelighed, og én gang faldt han i en pludselig og dyb bedrøvelse, som ganske overvældede ham. Hun bad ham sige sin sorg, og han svarede med lav og frygtsom røst, hel ulig sig selv:

"Min sorg er alene den, at jeg ikke kendte dig før."

Da deres pagt var besvoret, og han skulle drage til sine frænder for at melde dem sin lykke og kræve deres bifald, stod de den sidste aften sammen på tårnet og så mod de tusinde stjerner. Pludselig vendte han sit ansigt til hende og sagde:

"Vide har jeg faret i verden, min elskede, og mange skønne kvinder har jeg set, men ingen som du. Sig mig, hvad det er, du elsker hos mig, siden du har valgt mig blandt alle."

Og Gertrude svarede uden at tøve:

"Jeg elsker hos dig alt det, jeg ikke lider hos de andre."

Men hendes brudgom bøjede sit hoved og tav. Han forstod, at skønnere kunne elskov ikke forklares, og hans hjerte jublede, og hans hænder blev kolde.

Da han var draget bort, kom der brev med tusinde fyrige elskovsord og ugedagen efter ét, der ikke var ringere, og derpå en stund intet. Så skrev han, at han måtte rejse ud af landet for en sags skyld, men kom snart tilbage for at hjemføre sin brud. Efter syv ugers tavshed kom et brev, så længselsfuldt som intet af de andre, og så skrev han ikke mere.

Den gamle greve skrev, men fik intet svar. Han skikkede bud og brev til frænderne, men svaret var sådan, at han fortav det for sin datter. Han rejste selv, men vendte mere bedrøvet tilbage.

Siden kom der mange besynderlige og onde rygter om brudgommens færd. Det fortaltes at han havde ægtet en fyrstedatter i syden, at han levede forargeligt med en gøglerske i Paris, at han havde hyret et skib og var sejlet over havet med en underdejlig maurerpige. Så vidste man for sikkert, at han var kommet hjem til sit slot med en taterske og hendes barn, og så havde atter nogen mødt ham langt ude i verden med en dame, der var udråbt i hele Europa for sin skønhed og letfærdighed.

Gertrude hørte det alt og sagde intet. Tavs red hun ud i skoven, og tavs kom hun hjem. Der kom nye bejlere, og når de havde fremført deres ærinde, nejede hun artigt for dem og sagde:

"Jeg er trolovet."

Om aftenen sad hun som før i biblioteket og læste i de store, gamle skrifter og sang de gamle sange til lutten og samtalede med sin fader. Når hun fandt en beretning, hun ikke før havde kendt, om ædel elskov, tindrede hendes øjne og hun læste for ham, så lykkelig og strålende, at han blev helt syg om hjertet ved at se derpå. Men når han så begyndte at tale om hendes troløse brudgom, standsede hun ham med et blik og sagde roligt:

"Han kommer."

Således randt årene, og de var lange og bitre, det ene som det andet. Sorgen ældede den gamle greve, og han forlod sjældent biblioteket, men sad ved kaminen i tunge tanker og løftede kun hovedet, når Gertrude trådte ind. Han ræddedes over sit eget

værk og grundede alene på, hvorledes han skulle gøre godt, hvad han havde forbrudt ved at opfostre sit barn til et storsind, der lagde hendes liv øde.

En aften kaldte han hende hen til sin stol.

"Gertrude," sagde han og kunne ikke sige mere.

Hun lagde sig på knæ foran ham, og han strøg hende over det lyse hår og tænkte, hvor hendes kind var smal og bleg og hendes øjne store.

"Han kommer," sagde hun stille.

"Jeg tænker ikke på ham, der dårede dig," sagde den gamle herre. "Gud forlade ham hans synd, som han forlade os vore. Vi har alle tilgivelse behov. Mindes du, hvor ofte jeg fortalte dig om din moder og min elskov til hende?"

"Skulle jeg glemme det?"

"Jeg sagde intet uden det, som sandt var," sagde greven. "Og vidunderlig var min lykke, så længe hun vandrede på Jorden ved min side. Aldrig kan jeg finde gode ord nok og store til at berømme hende for hendes datter. Men i denne stund angrer det mig, at jeg fordulgte dig noget af mit liv. Du skal vide, at forinden jeg lærte din moder at kende, bar jeg en ikke mindre heftig elskov til en anden ædel dame, som bedrog mig skammeligt og voldte mig stor sorg."

Gertrude lagde hovedet på hans knæ og græd stille.

"Kan hænde, det var derfor, Gud tog moder fra dig," sagde hun. "Men moder – har hun elsket nogen uden dig?"

"Visselig har hun ikke det!" sagde greven bevæget. "Skam få den, der siger hende sligt på i hendes grav."

"Gud have lov derfor!" svarede Gertrude og smilte.

Da det led på vinteren i det tiende år efter brudgommens bortrejse, kom der en sælsom uro over Gertrude.

Hun følte sig forvisset om, at tiden var nær, da han, hun ventede, ville komme, og forberedte alt til hans modtagelse. Hun drog omsorg for, at vejen gennem skoven var gjort ryddelig for sne og fra kvæld til gry oplyst med fakler. På hendes bud stod porten åben dag og nat. Hans kammer var rede, og hver morgen smykkede hun det med friske blomster fra væksthuset. Hun sov kun lidt og aldrig længe ad gangen og aldrig om natten. Om aftenen lod hun tænde lys over det hele slot, og sådan stod det hver eneste nat i festglans, på det at han allerede langt borte fra måtte skønne, at han var ventet og velkommen.

Og hele natten vandrede hun frem og tilbage i hallen, klædt i sin højtidsdragt, eller hun stod ved ruden og spejdede og lyttede i mulmet.

Fortvivlet vred den gamle greve sine hænder.

"Gertrude, mit barn," sagde han med jamrende røst.

Men hun nikkede blot og sagde med sit stille smil:

"Han kommer."

Så var det en nat efter jul, og midnatsklokkerne havde ringet for længst, at hun pludselig standsede på sin gang over gulvet og løftede hovedet og lyttede. Hun løb til ruden og åbnede den og lyttede igen. Da udstødte hun et frydeskrig og vækkede hele slottet. De kom hastigt løbende og tænkte, deres herskerinde var blevet vanvittig, som hun stod der med røde kinder og smil på mund og lykke i sine øjne. Hun kunne ikke tale, men trykkede hånden mod sit bryst og skred foran dem ned ad trappen. Og som hun stod i borggården, drønede det på broen,

og ind gennem tårnporten kørte en tung rejsekarm, forspændt med fire skumhvide heste.

I karmen lå brudgommen, bleg og blodig med lukkede øjne og uden bevidsthed. Af kusken erfarede de, at den ædle herre var kommet ind på værtshuset i staden i den forfatning, hvori de så ham, og havde kastet sin pung på bordet og peget ud imod landet og tre gange råbt komtesse Gertrudes navn. Derefter var han faldet i afmagt, men de havde lagt ham i karmen og kørt ham til slottet så hurtigt, hestene kunne løbe.

Varligt løftede de ham af vognen og bar ham til det kammer, der stod beredt til ham. Gertrude løsnede hans klæder og tvættede blodet af hans ansigt og bryst og forbandt hans sår. Så bød hun alle gå til ro og satte sig på kanten af hans seng og vogtede på hans liv.

Hun sad der i syv dage og syv nætter, og han kom ikke til bevidsthed og kendte hende ingen sinde. Hun havde ikke sine øjne fra hans ansigt, og hun mødte aldrig hans blik. Hun kaldte på ham med de ord, der var deres, da de elskede, og han hørte hende ikke.

Om dagen lå han stille hen, men mod midnat tog feberen til og gjorde ham rasende. Han rejste sig i sengen og så sig om med brændende blikke og førte forvirret tale. Jamrende kaldte han på Helena, at hun måtte komme og vinde sit duftende hår om hans vunder og gøre ham karsk. Eller han skreg, at han måtte dø i denne nat, om ikke Sonja åbnede døren til sit kammer. Han stødte sin plejerske bort og bød hende i hårde ord skikke bud efter Anne Maria, at hun kunne køle hans pande med sine hvide arme. Så lagde han sig tilbage mod puden med

et lykkeligt smil og hviskede søde elskovsord til Mirjam med den røde mund og de høje, hvide bryster.

Gertrude løste hans hænder, når de knyttedes i krampen, tørrede sveden af hans pande og førte læskedrikken til hans læber. Hun lyttede med øret til hans mund, om ikke han ville komme hendes navn i hu. Men han gjorde det aldrig.

Den syvende dags aften døde han, som klokkerne ringede solen ned.

Gertrude svøbte ham i lin og korsede hans hænder. Hun klædte sig i enkesorg og jordede ham i sin rosengård og satte over graven en skøn sten med hans navn og den dag, hun mødte ham i skoven, og den dag han bleg og blodig kom tilbage. Derunder lod hun udhugge med gyldne bogstaver de ord:

Dette minde rejstes ham af
Gertrude, grevens datter.

Her tav fru Dorothea.

Damerne sad med hånd under kind og så hen for sig. Tyst gik vandet mod trappens trin, de tusinde stjerner lyste foroven. Grevinde Grethe greb i luttens strenge og nynnede sagte dertil uden ord.

"Visselig er det en skøn historie, ædle frue!" sagde den gamle grevinde. "I have hjertens tak derfor."

Og efterdi ingen havde lyst at sige noget mere, brød de snart efter op og kørte hjem fra Sulamiths have.

Anden nat

Nederst på marmortrappen i Sulamiths have plejede der at sidde to slanke fruer, som var søstre og fulgtes ad i alt. I nat var pladsen tom. Damerne så det vel, men tav derom, således som de havde bestemt det. Men den gamle grevinde slog med hænderne i stolen og kunne ikke dølge sit mismod.

Da greb grevinde Grethe lutten og sang:

Flyver en bange fugl af lund,
tusinde blev i lunden.
Kysser du ej min røde mund,
en anden rækker jeg munden.
Mirje, marje – det er vår,
jeg har roser i mit hår,
roser har jeg funden!

Kryber en stodder krum med stok,
danser jeg glad på bene.
Verden har raske svende nok,
jeg danser aldrig alene.
Mirje, marje – sang og dans,
mandemod og jomfrukrans,
røde rosengrene!

Damerne sang omkvædet med, og den gamle grevinde blev atter ved godt lune.

"Lad dem flyve!" sagde hun.

"Giv os nu dagens tekst, ædle grevinde," bad fru Camilla. "Vi sidder alle med en skøn historie i halsen og længes efter at vide, hvem loddet træffer."

Grevinden sad en stund og så ned for sig, mens damerne vogtede hendes minespil.

"Velan," sagde hun omsider. "Jeg så det sidst, hvor skønt og høvisk I forstår at belægge Eders ord, og derfor vil jeg stille Eder en vanskeligere opgave. I nat vil vi tale om en sag, som er såre omtvistet, ja, af nogle plat fornægtes, om end ganske forgæves. Jeg beder den af Eder, som tror sig i stand dertil, fortælle os en historie *om nogen, som bar elskov til to* –"

"– at sige den ene efter den anden," sagde grevinde Grethe.

De lo alle, men den gamle dame slog ud med hånden og sagde med fynd:

"Ingenlunde, mit barn, ingenlunde. Det hænder oftere, end man tror, at hjertet er således delt, at det ikke ved at vælge. Og derom er det, jeg beder Eder fortælle."

"Da er det ikke den rette elskov," sagde fru Dorothea.

"Hvilken elskov er den rette, om ikke den, man har?" spurgte grevinden.

Damerne flyttede tættere sammen og gav sig til at tale ivrigt derom. Efter en stunds forløb tog den gamle grevinde atter ordet:

"Det ved vi alle, at mangen dydsiret dame vandrede to gange i brudeseng med både lyst og ære. Vil I sige mig, hvorledes det vel var gået hende, om de to, hun elskede, havde bejlet på samme tid?"

"End da, om der havde været tre," sagde grevinde Grethe og sukkede.

"Gerne for mig!" råbte den gamle dame og lo.

Men fru Dorothea rystede alvorligt på hovedet.

"Den, der siger så, ved ikke, hvad elskov er," sagde hun.

Den gamle grevinde blev overmåde fortørnet og slog hårdt i stolen.

"Ej, for en skam!" sagde hun. "Om mine henfarne herrer hørte Eders tale, ville de visselig stå op af deres grave og gå frem på rad og vidne for mig. Men om I ikke tager mig for god, da levede der for nogle hundrede år siden i Saksenland en gudfrygtig fyrste, som lod sig gøre en skøn og bred seng og sov sødelig i den hver nat med sine tvende gemalinder og højsalig Martin Luthers samtykke. "

"Da tør vi vel vove det," sagde grevinde Grethe fromt.

De lo alle, fru Dorothea med.

"Men hvem ved en sådan historie?" spurgte den gamle grevinde.

"Om jeg må trætte Eder en liden stund, da kan jeg fortælle Eder en sandfærdig begivenhed, som tildrog sig for nylig," sagde fru Agnes.

"Fortæl, fortæl!" råbte de.

"Historien er snart fortalt," sagde hun. Jeg vil kalde den

Manden, som havde det bedre end de fleste

For nogle år siden levede der her i staden en mand, som havde det bedre end de fleste.

Han havde en dydig hustru, som skøttede hans hus vel og fødte ham stolte børn, og en dejlig elskerinde, som lo i hans arme. Hver af de to holdt sig på sit og undte den anden hendes, og der var aldrig et ord dem imellem. Hustruen krævede ingen

sinde af ham en sådan elskov, som han ikke kunne give hende, og elskerinden plagede ham aldrig, at han skulle skænke hende en ret og ære, der ikke tilkom hende.

Manden gik da fra den ene til den anden med et lyst sind og en god samvittighed og brød sig kun lidt om, hvad stadens folk sagde. For vel fandt de sig til at begynde med i elskerinden, idet de formodede, at han var slet gift og havde et dårligt hjem. Men da de kom under vejr med, at husfruen lo og sang, og børnene blomstrede, og det alt sammen var bedre end deres eget, syntes de, at han havde fået for megen lykke på sin part og misundte og bagtalte ham over al måde.

Sålunde led tiden i kærlighed og fred, indtil manden blev fyrretyve år. Han var da noget førladen og magelig, havde dertil temmelig tyndt hår. Han gabede oftere end naturligt var og sukkede uden forstandig grund. Han beklagede sig ikke, men gik mindre let på sine ben og faldt nu og da i tanker.

En dag satte han sig hos sin hustru og sagde:

"Livet er godt, ak ja! men stundom ville jeg ønske, at I to, som elsker mig, ikkun var én."

Herover blev hun såre glad og kyssede ham og tog hans hånd.

"Min hjerte mand," sagde hun. "Om nu dit ønske kunne opfyldes, skulle denne ene da være mig eller den anden?"

Dette spørgsmål satte ham i stor forlegenhed, efterdi han ikke vidste, hvad han skulle svare. Og da hans hustru så det, skjulte hun sit ansigt i sine hænder og gik ind i sit kammer og græd bitterligt.

Mismodig gik han om aftenen til sin elskerinde og sagde nøjagtig det samme i de samme ord. Hun sprang ham henrykt om hans hals og råbte:

"Ak, sig mig det fluks, min elskede! skulle denne ene være mig eller din hustru?"

Og da han atter var i vånde med sit svar, skreg hun op og faldt i afmagt og ville dø i samme time. Forgæves søgte han at stille hende til tåls og friede sig da omsider med en løgn, som hun ingenlunde troede. Efter en nat fuld af uro og bebrejdelser, gik han hjem til sit og fandt sin hustru endnu oven senge og opløst i tårer.

Fra den tid af havde manden ingen rolig time.

De to kvinder, som hidtil havde udgjort hans lyst og lykke, pinte ham hver stund på dagen og natten. Den ene drog ham i hans skæg, den anden i hans hår, og begge sagde de, det kom deraf, at de elskede ham så såre. De lukkede deres dør for ham og kaldte ham atter til sig i elskov og ruelse. De fulgte ham på gaden og udspejdede hans skridt. De bagtalte hinanden for ham og sloges, så han blev en fabel for den ganske stad. De mødtes i et venskab, som aldrig tilforn, og enedes om, at han var en større nidding end nogen, Guds sol beskinnede. Hustruen drog ikke længere omsorg for sit hus og sine børn, som ganske forfaldt. Elskerinden forsømte sin person, så hendes skønhed visnede.

Bestandig gentog de det samme spørgsmål: Skulle denne ene være mig eller den anden? Og skønt han for længst var kommet under vejr med, at det ikke skulle være nogen af dem, løj han tappert for freds skyld og svor de dyreste Eder til den, der spurgte. Men det bådede ham kun for en stakket stund og blev da bagefter tifold værre.

Da dette havde varet nogen tid, kunne manden ikke længere udholde det.

Han gik ned i haven, hvor der stod et træ, som han havde plantet i sin ungdoms virkelyst og styrke, og som trivedes vel og havde vokset sig stort og skønt. Der søgte han sig en god gren ud og hængte sig op ved sin hals, indtil han var død.

Damerne lo meget af denne sørgelige historie, undtagen fru Dorothea.

"Den historie, vi nys har hørt, viser os bedst, at der kun kommer ulykke af en sådan elskov," sagde hun.

"Hvem spørger om lykke og ulykke, når man elsker," sagde den gamle grevinde. "Så synes det mig også, at efterdi manden var lykkeligere end de fleste i livets blomstringstid, kunne han vel tåle, at det siden blev ondt. Ingen har sagt os, at glæden skal vare evindelig."

"Mig synes det nu, at han kunne have tiet stille," sagde grevinde Grethe.

De lo alle, og da de havde samtalet en stund derom, sagde fru Mimi:

"Efter min formening gik det ikke manden anderledes, end han havde fortjent. Men stundom kan det falde sig så, at nogen uden egen skyld geråder i en sådan elskovs vånde. Om de ædle fruer vil tillade det, skal jeg fortælle en liden historie derom."

Damerne gav glade deres bifald til kende, og den gamle grevinde gned sig i hænderne.

"Mine duer, mine duer!" Sagde hun. "Tror jeg ikke, sortsygen er faldet over os som en givtig regn, der kalder blomster frem af mulde. Hvad skal historien hedde?"

"Den beretter kun om folk af ringe stand," svarede fru Mimi. "Jeg vil kalde den

Konen, der havde én mand for mange og fik to for lidt

Der var en gang en kone, som boede i et lille hus på stranden og førte et sådant liv, at hendes naboer ikke vidste noget ondt om hende at melde.

Hun var gift med en sømand, som fo'r på de lange rejser og kom kun sjældent hjem. Når han kom, var der hverken begyndelse eller ende på deres kærlighed, og når han var borte, skikkede han hende fra hver en havn lange breve, som kokken skrev for ham, og degnen læste for hende. Så passede hun børnene, af hvilke der var fem, røgtede sit hus og hyppede kartoflerne i den lille have. For intet at forsømme havde hun udhyret et rum i huset, hun ikke brugte, til en fisker, som hverken havde viv eller børn og derfor villigt gik hende til hånde med sådant, som et fruentimmer ikke kan skøtte alene. Når tiden faldt hende lang, tog hun til strikkestrømpen og den hellige skrift.

Som nu det var, hændte det en dag, at der kom en mand med melding, at skibet, hendes husbond sejlede med, var totalt forlist under den spanske kyst, og alle de, der var om bord, havde fundet deres død i de salte bølger. Herover græd hun inderligt og længe, og i den tid var fiskeren hende til stor trøst, efterdi han selv havde faret på de store have og kunne fortælle mangt og meget om sømandens onde kår.

Men såsom hun var ung endnu, kom hun over det. Henimod den tid, da sørgeåret var udrundet, følte hun sig såre ensom og kunne ikke tro, at hun skulle sidde enke bestandig. Og da hun var en køn kone og buttet og mild og havde det lille hus på stranden, og da Gud og hver mand vidste, at hun havde været sin første mand en god og trofast hustru, varede det ikke længe,

inden bejlerne indfandt sig. Blandt dem var også fiskeren, som bedre end nogen kendte hendes gode egenskaber og desuden længtes efter at flytte fra sit snævre kammer ind i storstuen. Og da han jo havde den fordel, at han blev, når de andre gik, og de desuden altid kunne tale sammen om den salig hensovede, forundrede det ingen, at han blev den udkårne.

Brylluppet blev holdt i megen glæde, og de levede overmåde lykkeligt med hinanden. Det lille kammer blev ingen sinde mere udhyret, efterdi fiskeren ikke syntes, det var nødvendigt, da der var fisk nok i stranden. Alt som årene gik, fødte hun også ham fem børn, og hun mindedes ingen sinde sin første mand, uden når hun brugte ham til at krabaske den anden.

Nu ville imidlertid skæbnen, hvis veje intet menneske kan udgranske, at hendes første mand en skøn dag trådte ind i stuen i det lille hus, hvor hun sad og nød sin nadver med den anden.

Han fortalte, at han ingenlunde var død, men tværtimod lykkelig undsluppet skibbruddet, der kostede alle hans kammerater livet. Derefter var han kommet i slaveri i fulde fem år og havde ikke heller siden haft lykken med sig.

Mens han nu skildrede, hvorlunde han havde kæmpet mod bølgerne og siden var pint og sidst flakkede rundt i verden og døjede langt mere ondt end godt, indtil det endelig lykkedes ham at nå hjem, rørtes hun inderligt over ham og kunne ikke få sine øjne fra ham. Men han var også en køn mand med stort, gult skæg og milde øjne, og hun mindedes grant, hvor sødt hun havde sovet i hans arme.

Da han havde endt sin beretning, skød hun grøden fra sig og græd gudsjammerligt, hvorefter hun faldt ham om halsen og

sagde:

"Min hjerte mand ... for du er min mand for Gud og verden og ikke han der, som forlokkede mig til giftermål, da jeg troede dig død og borte. Ak, for en ulykke der er kommet over os!"

Da hun havde sagt det, var der en stund stille i stuen. Men nu viste det sig, at den anden mand var et godt og retsindigt menneske, der ikke stod uretfærdigt på sit eget. For da han havde spist sin grød og tørret skeen af under sin arm og stukket den op bag bjælken, rejste han sig, nikkede til den første mand og sagde:

"Det er, som hun siger. Du var den første, og hun er din."

Så tog han sin kabuds og ville gå. Konen så på ham og syntes, det var skændigt, at han kunne opgive hende så let, efterdi de havde haft så megen lykke hos hinanden. Hun mindedes, hvor glad hun havde været i hans favn, og løb til og trak ham ved hårene ind i stuen. Men han var også en smuk mand med sort hår og fyrige, brune øjne.

"Tvi dig, dit skarn!" skreg hun. "At du kan forlade mig sådan, hvem du har svoret evig troskab for alteret."

Nu viste det sig imidlertid, at den første mand ikke stod tilbage for den anden i ædelsind. For efter at have siddet en liden stund, så mødig han var, rejste han sig og sagde:

"Det er, som hun siger. I troede mig død og havde ret dertil. Nu vil jeg drage bort igen og ikke hindre Eders lykke."

Dermed nikkede han farvel. Men hun sprang ham om halsen med tårer og kys, og derefter omfavnede hun den anden ikke mindre oprigtig. De lod det ske, fordi de ikke havde mere at sige, men da det havde varet en stund, faldt hun i en stor afmagt.

De to mænd lagde hende op på sengen, som hun havde fra sine pigedage, og hidkaldte naboerne, hvorefter de gik sammen bort og kom ikke mere tilbage.

Da fru Mimi tav, opstod der en stor disput mellem damerne, idet de vel beklagede den arme kone, men ingenlunde kunne komme overens om, hvor vidt hun havde handlet ret, eller hvad hun ellers skulle have gjort. Nogle holdt for, at hendes første mand var den rette, medens andre mente, at den sidste elskov altid var den fornemste. Alene fru Dorothea blev ved sit og sagde:

"Om konen havde elsket sin første mand rettelig, da havde hun ingen taget efter ham, og alt var gået skønt og godt."

"Verden er ikke således, som I tror, ædle frue," sagde den gamle grevinde. "Sødere frugt hænger ikke på livets træ end elskoven, og den, der har smagt den én gang, vil smage den igen."

Damerne talte endnu en stund derom. Men den gamle grevinde tog sin yndling om hovedet og så hende ind i de underfundige øjne.

"Hvad er mon din mening, mit barn?" spurgte hun smilende. "Du alene af os alle har været tavs i disputten."

"Det ville sømme sig ilde for mig, der er så lidet erfaren i elskov, at udsige nogen dom i så vanskelig en sag," sagde grevinde Grethe. "Men siden I spørger mig derom, så mener jeg som fru Dorothea, om end på en anden måde. Visselig kunne det uden vanskelighed være ordnet til alle parters tilfredshed, således at historien var endt i fryd og ikke i jammer."

"Hvorledes da?" spurgte den gamle grevinde.

Grevinde Grethe strøg med hænderne ned af sit silkeskød og svarede mildt:

"Jeg holder for, at den første mand burde være flyttet ind i kammeret, som stod tomt efter fiskeren."

Da lo de alle overlydt, undtagen fru Dorothea, som trak på sin stolte mund og tav. Og eftersom natten var udrunden, skiltes de med mange taksigelser til de to, der havde forlystet dem med deres fortællinger.

Tredje nat

Den tredje nat randt op med stjerneskin og lune vinde.

Da damerne havde taget sæde på marmortrappen, var fire pladser tomme og blandt dem fru Dorotheas. Alle så det, men ingen sagde det. Lønligt skottede de til den gamle grevinde, som sad med hånd under kind og skyer på sin pande.

"Giv os teksten, ædle grevinde!" bad fru Anna. "Vi længes efter at erfare, hvilken vej vore tanker skal betræde i denne skønne nat."

"Lad det blive noget overmåde dydefuldt," sagde grevinde Grethe. "Sikkerlig er det vor uanstændighed forgangen nat, som har forvoldt os tabet af fru Dorothea. Om ikke du tvinger dit unge blods lystighed, kære moder, vil dine duer alle som én sidde på kirketag, før de lyse nætter er udrundne."

"Gerne stængte jeg Eder inde bag porten, om jeg troede, det hjalp," sagde den gamle grevinde sørgmodig. "Men mod elskov og pest er vold aldeles forgæves."

"Skulle vi blot aldrig herfra," sagde fru Mimi. "Det er grimt at komme fra Sulamiths have til den sortsyge stad, og jeg længes ugen rundt mod vort møde, som om jeg elskede."

"Aldrig har her været så skønt," sagde fyrstinde Sofie. "Linden er sprungen. Den fylder natten med drømme."

"Om vi blev herude!" råbte fru Therese og klappede i hænderne. "Om vi redte vort leje i buskene blandt de syngende små fugle!"

Således talte de alle, det muntreste de vidste, og den gamle grevindes miner opklaredes.

"Lad det da være sådan, at vi i nat fortæller om *ærbarhed*," sagde hun.

"Da rammer loddet ikke mig," sagde fru Agnes og lo. "Nok ved jeg mange ting, som sømmer sig ilde for en ærbar dame, og én og anden af dem er såre fornøjelig. Men ingen sinde har jeg trods al umag kunnet udfinde, hvad ærbarhed egentlig er."

"Ikke tror jeg, den er en af kardinaldyderne," sagde fru Mimi.

"Den skifter åsyn, som tiderne rulle," sagde fyrstinde Sofie.

"Det er alt sammen, som I siger," sagde den gamle grevinde. "Mange er meningerne om ærbarhed. Men de bedste historier gjordes alle dage om det, hvorom menneskene strides, så teksten, jeg har givet Eder, er god nok, om ellers nogen ved en historie."

"Ak, om jeg havde varet min mund!" sagde grevinde Grethe. "Jeg frygter oprigtigt for denne nats morskab."

"Mangen gang stak en fin arm i et groft ærme," sagde den gamle dame. "Og navnet gjorde aldrig nogen mand grim. Men ser jeg ret, har fru Camilla noget på hjertet."

"Om I tillader det, skal jeg berette Eder en historie, som synes mig passende," sagde fru Camilla. "Men ligesom fru Mimi sidstleden må også jeg bede Eder tilgive, at de mennesker, hvorom jeg fortæller, er af ringe byrd."

"Ej hvad," sagde den gamle grevinde. "Er ærbarhed et smykke for en ædelbåren dame, så er den visselig særken for en kvinde af folket. Hvad hedder Eders historie?"

"Jeg ved ikke bedre end at kalde den

Jomfruen

I en ærbar lille by levede der en gang en enke, som i sin ungdom havde spist for meget af elskovens søde frugt og deraf endnu stundom havde en bitter smag i munden. Efterdi hun ingenlunde havde elsket omsonst, ejede hun et smukt hus og dertil penge på rente, hvorfor både hun og hendes datter, som i den hellige dåb havde fået navnet Beate, blev mødte med al agt og ære af byens øvrige indvånere.

Som enhver vil forstå, var det enken magtpåliggende, at datteren opvoksede i størst mulig dyd og anstændighed, og hun sparede ingen møje for at nå dette mål. Så meget som muligt beholdt hun hende i sit eget selskab og drog omsorg for, at hun ellers kun omgikkes personer, hvis ærbarhed var hævet over enhver mistanke, aldrig fik hun tilladelse til at løbe på gaden og lege med drengene eller ringere folks børn, aldrig blev hun ladet ene med tjenestepigen.

Imidlertid gik livet ikke desto mindre sin gang, og da Beate var tolv år, spurgte hun, der var en klog lille pige og lagde mærke til alt, sin moder, hvorledes de små børn vel kom til verden. Enken svarede ufortøvet mod bedre vidende, at storken bar dem hid gennem luften og lagde dem i deres vugger. Nogen tid efter begærede Beate, der var langt forud for sin alder i forstand, at vide, hvorfor vel moderen bestandig lå til sengs, når storken kom med barnet. Efter en stunds betænkning svarede enken, at hun blev syg af glæde over ankomsten af det barn, hun havde ønsket sig så længe. Senere undrede Beate, der tænkte dybere over tingene end de fleste børn, sig over, om faderen da ikke glædede sig, siden han altid var oven senge. Enken forklarede efter samråd med præsten, at faderen måtte

holde sig karsk, såsom det var ham, der ved sit arbejde tjente føden til det lille barn.

Således klaredes livets gåde for Beate, og da hun gik ind i sit alders syttende år, var hun en skønt udvoksen jomfru, efter hvem mændene så langt, når hun vandrede til kirken ved sin velstående moders side. Enken skønnede, at hun var moden til at høre sandheden, og en dag tog hun hende for sig i énrum.

"Min datter," sagde hun, "det lakker nu mod tiden, da bejlerne vil komme."

"Vil storken så bringe mig et lille barn?" spurgte Beate.

"Sligt er kun ammestuesnak," svarede enken. "Du er nu en voksen pige og kan forstå, at barn fik aldrig nogen, uden hun sov hos en mand."

"Moder, jeg vil sove hos en mand!" råbte hun og klappede i hænderne.

"Tys, barn, tys!" sagde enken forskrækket. "Om nogen hørte dig, hvad måtte han da tænke?"

"Ingen hører mig uden Christian, som går i haven," sagde Beate. "Og han og jeg er gode venner. Jeg er forvisset om, at han giver mig lov at sove hos sig, om jeg begærer det af ham."

Enken stængede hastigt ruden og formanede pigebarnet til at høre roligt og forstandigt på hende, efterdi det, hun havde at sige, var af største vigtighed for hendes fremtidige lykke. Beate satte sig da på skamlen ved hendes fødder og biede forventningsfuld. Enken foldede fromt sine hænder i skødet og begyndte sålunde:

"Du må nu allerførst vide, at du ejer en skat, som mændene eftertragter højere end alt andet i verden."

Beate så glad op.

"Denne skat er din *jomfruære*. Når det gælder den, er mændene som rivende ulve og vil forsøge at fratage dig den ved alle kneb og midler. Du kan derfor ikke vogte den omhyggeligt nok, på det at du må kunne overlevere den ubeskåren til din ægtefælle."

"Gerne vil jeg vogte skatten, kære moder," sagde Beate. "Men hvorledes kan jeg værge mig mod mændenes rænker, som jeg ikke kender?"

"Du skal lære dem at kende," svarede enken fast. "De er mangelunde og går alle ud på det samme. Én vil dåre dig med søde ord, én vil trykke din hånd og én din fod, én vil kysse din mund, og én vil synge for din rude, og én vil bede om nøglen til dit kammer. Muligen er der siden min tid kommet nye påfund, men du vil lettelig gennemskue dem. Og du skal vogte dig vel, om også de til en begyndelse synes dig ganske uskyldige. Så lumske er mændene, at de ingen sinde berender fæstningen med ét, men listeligt overrumpler udenværkerne, det ene efter det andet, således at tårnet til sidst står forsvarsløst og må falde. Derfor skal du være fos og stiv mod alle tilnærmelser, at intet forklejnes for din ægteherre."

"Men hvorledes skal jeg kunne kende ham, som skal være min ægteherre?" spurgte Beate.

"Ej, dit enfoldige barn," svarede enken. "Derpå kender du ham, at han intet gør af alt dette, forinden Eders pagt er besvoren."

Dette syntes Beate nemt nok, og hun lovede det villigt.

Kort tid derefter faldt enken i en svar sygdom og forlod meget mod sin vilje det smukke hus og pengene, hun havde på rente. Beate stod nu ganske ene i verden, men der var

ungersvende nok, som begærede hendes person og hvad dermed fulgte.

Blandt dem var der én, som hun foretrak for de andre, og hun blev derfor meget bedrøvet, da han en dag tog hendes hånd og førte den til sine læber. Hastigt drog hun hånden til sig, og ungersvenden blev herover så konfus, at han gik bort og kom ikke mere tilbage, efterdi han tænkte, at hans bejlen var forgæves.

Da det samme gentog sig kort efter med en anden ung mand, som hun syntes endnu bedre om, besluttede hun sig efter megen overvejelse til at lade et lille udenværk falde, idet hun tænkte, det kunne vel ikke være så farligt. Den tredje bejler fik derfor lov at tage hendes hånd så meget, han ville. Men nu skulle det træffe sig så uheldigt, at de en gang var sammen i et selskab, hvor han ikke kunne tage hånden. Efterdi der påkom ham en ubetvingelig lyst dertil, trykkede han blideligt hendes fod med sin under bordet. Derover blev Beate såre fortvivlet, efterdi hun grant indså, at hendes moder havde haft ret, og da bejleren blev det va'r, gik han nedslået bort, idet han tænkte, at hun aldeles ikke elskede ham.

Imidlertid hændte der nogen tid efter det samme med en ny mand, og da Beate stod ene i verden og bitterligt savnede sin kloge moders vejledning, vil ingen dadle hende, fordi hun, om også med suk og bæven, opgav endnu et udenværk. Hun gav sin næste elsker lov at trykke hånden og træde foden, men det bådede hende kun lidt, efterdi han i sin overvættes glæde kyssede hende midt på den røde mund, hvilket voldte hende en sådan forskrækkelse, at han skyndsomst retirerede.

Efter dette trak Beate sig nogen tid tilbage for i ensomhed at tænke over de rivende ulve og livets vanskelighed. Da hun viste sig igen, havde hun vel et udenværk mindre, men derfor gik det hende ingenlunde bedre. For bejleren slog sin arm om hendes liv og trakterede hende sådan med kys og kærlighed, at hun holdt på at dåne og næppe havde kræfter til at vise ham døren.

Nu er der kort at fortælle, at årene randt, uden at Beate indtrådte i den hellige ægtestand, endda hun efterhånden og bestandig hurtigere opgav alle udenværkerne og indskrænkede sig til at forsvare tårnet, hvori skatten var forvaret.

De bekymringer, hun havde haft, syntes på hende. Hendes øjnes glans var forbi og hendes kinders rødme. Hendes legems fylde var gået bort, og hendes sind var vrantent og sygt. En gang nogen spurgte hende, talte hun sålunde derom:

"Visselig har jeg bevaret skatten, om også det stundom holdt hårdt. Men ikke ved jeg, hvad jeg skal gøre med den, og om den var al den umag værd. Tappert kæmpede jeg for udenværkerne, og de er taget alle. Om nogen nu vil berende tårnet, da hjertens gerne for mig."

Men da var tårnet en gammel ruin, som vistes for vejfarne fremmede af den ærbare, lille bys borgere.

Fru Camilla tav, og damerne vendte deres rødmende ansigter bort, men det sås på deres skuldre, hvor de lo. Alene den gamle grevinde dulgte ikke sin lystighed. Hun bøjede sig over sin yndling og sagde:

"Jeg tænker, du gør fru Camilla afbigt for din frygt, at hun skulle ødelægge natten med dydig kedsomhed?"

"Visselig gør jeg det og af et fuldt hjerte," sagde grevinde Grethe. "Til og med løber mine øjne over af medfølelse med den arme Beate. Det er ondt, når ens moder har spist så stærkt, at man selv forkommer af sult."

Damerne samtalede en stund derom. Så sagde den gamle grevinde:

"Imidlertid syntes det mig ingenlunde, at fru Camillas fortælling har oplyst os tilstrækkeligt om ærbarheden, som visselig har en stor magt i elskov. Ved ikke nogen en historie, som kan afskildre os den i et skønnere lys?"

"Nok ved jeg noget at fortælle," sagde fyrstinde Sofie. "Om ellers damerne vil høre på mig?"

"Hvem skulle vi hellere høre?" sagde den gamle grevinde, og de bifaldt alle hendes ord.

"Om det er muligt kære fyrstinde, da lad det være om folk af ædel byrd," bad fru Agnes. "Beates moder stikker mig endnu i halsen."

"Sikkert var hun af bedre byrd end Beate," sagde grevinde Grethe. "Vil fru Camilla ikke meddele os, hvem jomfruens fader var?"

"Gerne skulle jeg det, om jeg kunne," svarede fru Camilla venligt. "Men derom var enken selv i megen tvivl."

De lo igen, og derefter bad den gamle grevinde om fyrstindens historie.

"Personerne i min fortælling er af så god byrd som nogen af os," sagde fyrstinden. "Jeg vil kalde den

Det anstændige bryllup

I en stad langt herfra levede en gang en ung adelsmand, som havde større forestillinger om elskov end de fleste. Ikke blot tyktes den ham den skønneste blomst på livets træ, men han havde fremfor alt den mening, at den, for hvem den voksede, måtte stænge sin have vel, på det at ikke nyfigne blikke skulle skænde dens duft og farve.

Ved denne anskuelse, som han åbent udtalte, pådrog han sig imidlertid manges uvenskab. For stadens indvånere led just allerbedst at kigge i hinandens rosengård og udspejde, hvorledes kærligheden florerede. Om de da intet så, formodede de fluks koldsindighed og foragt.

Og ikke blot kyssede mændene deres kvinder for alles øjne, men det var god og ufravigelig sædvane, at når to unge folk havde skænket hinanden deres tro, da skulle det offentligt forkyndes over den hele stad. Der skulle skikkes brev og bud, de trolovede skulle gøre besøg hos venner og frænder i syvende led og modtage genbesøg. De skulle sætte hinanden ring på fingeren og sidde ved hinandens side bestandig og vandre ved hinandens arm, for at deres lykke måtte være synlig for alle. Og når brylluppet fejredes, ledsagede det ganske følge dem til brudekamrets tærskel under alle hånde spøg og hentydninger til deres forening.

Den unge adelsmand havde ofte spottet over alt dette, uden at det derfor blev anderledes. Men da han fandt den ædle dame, med hvem han ville indtræde i ægtestanden, og hans bejlen lykkedes, besluttede han så meget som muligt at undgå det, der forekom ham hverken anstændigt eller skønt.

Han fæstede ikke sin brud med nogen ring og lod ikke den pagt, han havde sluttet, udråbe over hele staden. Når nogen spurgte ham, sagde han det, som det var, og til dem, det angik, talte han selv. Han var ofte og gerne sammen med sin trolovede, men ingen så dem nogen sinde udveksle et kærtegn. De vandrede ved hinandens side, som det er enhver høvisk adelsmand tilladt at slå følge med en dame; men den, der ikke vidste det, skulle aldrig formode, at de havde bestemt at leve livet sammen.

Enhver kan vide, at denne opførsel vakte stort mishag i staden, hvis indvånere ikke blot deri så en dadel over deres egen færd ved sådanne lejligheder, men også holdt sig overtydet om, at der ud af så koldsindige trolovede ville komme lidet lykkelige ægtefolk. Men de to tog sig intet deraf, uden gjorde, som de lystede.

Således gik tiden, indtil de skulle komme sammen, og efterdi de begge var af stor og rig slægt, kunne det ikke være andet, end at brylluppet måtte fejres med megen glans. Således blev det også. Gaden var strøet med roser og der var flag fra hvert hus. Brudesvende og brudepiger var de fornemste i staden, kirken var overdådig udsmykket med blomster og silketæpper. Klokkerne ringede og orglet tonede, da brudekarmen kørte frem, trukket af seks hvide heste. Og ingen plads i kirken var tom, efterdi alle skulle se dette bryllup, som var mærkeligt så vel ved sin glans, som ved det sælsomme, man påsagde brudefolkene.

Højtideligheden forløb nu, således som det er foreskrevet i ritualet. Præstens tale var lang og skøn, salmesangen tonede lifligt og brudens dragt var såre dejlig. Men alle undrede sig

over, så kold og rolig hun teede sig. Der var ingen rødme på hendes kind og ingen tårer i hendes øje. Uden mindste tøven eller skælven besvarede hun præstens spørgsmål, ret som om hun daglig var blevet viet fra sin ungdom af og ikke sluttede en pagt, der afgjorde hendes skæbne for livet.

Da nu brudene der i staden ellers al tid rødmede og blegnede og græd og dånede, følte tilskuerne sig skammeligt bedragne ved dette skuespil og sagde sig imellem mange onde ord om den unge dame.

Ikke bedre gik det siden hen i gildeshuset.

Undrende lagde gæsterne mærke til, at brudgommen aldeles ikke havde omfavnet og kysset sin brud efter vielsen, og som de to nu sad ved det skønt dækkede bord, svarede de ingenlunde til, hvad man var vant at se. Der syntes ikke mindste bevægelse på deres ansigter og muntre og frimodige vekslede de ord med alle og med hinanden. Den ene farbroder rejste sig fra sin plads efter den anden og udbragte i højtidelige og spøgefulde vendinger sådanne skåler, som ellers tjener til selskabets morskab og brudens forvirring. Men alle så med forundring, hvorledes den unge frue ingen sinde rødmede og slog sine skønne øjne ned. Fri og glad mødte hun deres blikke, lo hvor der var noget at le ad og græd ikke, hvor det var tilsigtet.

Da nu bryllupsmåltidet led mod enden, og alt var sagt, hvad siges skulle, tog brudgommen sit glas og talte sålunde:

"Kære venner og frænder! Visselig er jeg Eder tak skyldig for den ære, I har vist mig og min hustru, som sidder her ved min side. Såre utaknemmelig måtte jeg være, om jeg ikke sagde det til Eder, så meget mere, som det just er Eders nærværelse og gode ønsker, der vil gøre denne dag bestandig mindeværdig for

os. Det ville nemlig være uret af mig at fordølge for Eder, at dagen ingenlunde har den betydning som I mener, efterdi den aldeles ikke er vor bryllupsdag."

Der opstod stor uro blandt gæsterne, som så bestyrtede til hinanden, og ikke vidste, hvad de skulle tænke. Alene bruden blev rolig som hidtil, om end hun havde på sin mund et smil, der var mere undseligt og lykkeligt end hvad de hidtil havde set. Efter et øjebliks tavshed fortsatte brudgommen:

"Det forholder sig nemlig således, at min trolovede og jeg ikke ville, at denne pagt, hvoraf vort livs lykke skal udspringe, sluttedes under så megen larm og for så mange menneskers øjne, som skik og brug er. Vi havde vore frænders samtykke til vor forening og følte os fuldt forvissede om deres ønsker for vort vel. Men dagen, da vi første gang tog hinanden i favn, måtte blive vor egen."

Alle gæsterne havde rejst sig op og stirrede målløse på brudgommen. Men han ænsede dem ikke. Rolig løftede han sit glas, så den gyldne vin funklede i lyset og sagde:

"Derfor mødtes vi en aftenstund for nogen tid siden på et sted, som ingen ved, og fejrede dér vort bryllup i løndom. Sikkerlig var festen ikke hædret ved nærværelsen af så mange kære og udmærkede damer og herrer som dette gilde. Dog havde vi gyldige vidner til vor brudefærd. Der sang i busken en liden fugl, til hvilken jeg ingen sinde har hørt magen, og elskov havde stemt strengen i dens strube. Blomsterne duftede sødere end forhen for mig, og glade bryllupper sluttedes i deres kalke. Der var også en hind, som udspejdede vor lykke og undte os den og sprang til sin hjort. Og over os var Guds dunkle himmel med tusinde stjerners tal. Med disse mine øjne så jeg Himlen

åben og Hans store åsyn lyse mildt over den pagt, vi sluttede i vor glade unge længsel."

Her tav han og bøjede sig og stødte sit glas mod sin frues og drak det ud. Hun så op til ham med tårer i de skønne øjne og gjorde ham besked i vinen. Så tog hun hans hånd og førte den til sin mund.

Men gæsterne forlod gildeshuset i stor forargelse, og brudefolkene blev gladelig ene.

Da fyrstinde Sofie havde endt sin historie, rakte den gamle grevinde hende sin hånd med milde øjne.

"Tusinde tak have I for Eders fortælling," sagde hun. "Således er ærbarheden, om man forstår den ret, og således er den skøn at skue. Fru Camilla får indrømme Eder prisen for denne nat."

Alle damerne stemmede i med og fyrstinden takkede og smilte.

"Skønnere historie er ikke fortalt i Sulamiths have," sagde grevinde Grethe.

"Ej, så du tager dig den an!" råbte den gamle grevinde muntert. "Jeg kunne fristes til at tro, at din egen bryllupsdag ikke er den, der står antegnet i kirkebogen."

"Ikke er den det heller," sagde grevinde Grethe, og hendes øjne blev sælsomt mørke.

Men hun sagde det med så lav en røst og greb i det samme stærkt i luttens strenge, så ingen hørte hendes ord.

Kort efter brød de ædle damer op og kørte til staden.

Fjerde nat

Den fjerde nat var skøn som de andre og luften blid og havet tyst og stjernerne blanke.

Men de ædle fruer i Sulamiths have tyktes, det var høst og frøs og trykkede sig sammen som fugle i storm. Ingen spurgte om dem, som var borte. Den gamle grevinde sad med sænket blik og mælede ikke et ord. Uophørligt slog hun i stolens arme.

"Giv os teksten, kære moder!" sagde grevinde Grethe. "Hvem kan harmes i så herlig en nat."

"Visselig kan jeg harmes," svarede den gamle dame og rettede sig i sædet med funklende øjne. "Jeg tør ikke se mig om iblandt Eder, hvem der fattes i dag. Enden bliver sagtens, at jeg sidder her ensom med min harm, og I er borte alle."

Damerne tav og så ned for sig. Men grevinde Grethe slog armene om hendes knæ og lo hende op i det vrede ansigt.

"Mig er det ét, om du omkommer af harm eller af latter," sagde hun. "Jeg skal være hos dig i din sidste time og tage skalken af dit øje og lukke den ind i min lut."

"Tys!" sagde fru Inger.

Der kom en lyd i luften af fjerne klokker, og de lyttede alle.

"Hvad er nu det?" spurgte den gamle grevinde. "Står staden i brand eller er klokkerne blevet galne?"

"Nej," sagde fyrstinde Sofie. "Det er påbudt, at alle stadens klokker skal kime uafladelig tre timer efter midnat for at vække de karske af deres søvn til advarsel, de syge til husvalelse."

"Tvi dem!" sagde den gamle grevinde og spyttede.

"Jeg holder for, at klokkerne lyder skønt i den stille nat," sagde grevinde Grethe. "Og ikke tror jeg, linden vil derfor omvende sig, men dufter lige stærkt og sødt, og morgensolen vil finde valmuerne i Sulamiths have lige røde. Men lad os nu høre en god historie, siden vi er kommet sammen allermest af den årsag. Der sidder fru Inger, som endnu ikke har forlystet os med nogen fortælling, og fru Anna, som ikke er bedre. Ikke mindes jeg heller, at fru Therese har opladt sin mund."

"Da dømmer jeg fruerne til at ofre sig i nat," sagde den gamle grevinde. "Hvem vil begynde?"

"Gerne beretter jeg en liden historie," sagde fru Inger. "Lad den hedde

Manden, som var hanrej

Der levede for få år siden her i staden en mand, som havde en kone. Han gav hende skønne klæder og aldrig et ondt ord. Dertil den agt og ære, man skylder sin hustru for Gud og mennesker, samt et smukt barn hvert andet år.

Men enten han nu alligevel var ringere end rimeligt, eller hun var mere værd end de fleste, så skete det, at hun kastede sine øjne på en anden, som syntes hende bedre end nogen, hun havde set, hvilket højligen forundrede alle, endogså hendes ægteherre. Imidlertid var han en forstandig mand, som ikke stampede mod brodden, men satte sin sag i Guds hånd og biede sin tid til ende.

Således gik tingen sin gang til alle onde tungers fryd, indtil ulykken en dag ville, at han kom over de to på en tid, hvor han ingenlunde burde gjort det. Og eftersom det var aldeles imod

hans vilje, trak han sig hovedkuls tilbage til sin stue og satte sig til sit arbejde, som om intet var hændt.

Men ret som han nu sad og fløjtede en munter melodi, trådte elskeren ind og gebærdede sig som én, der ved, at regnskabens time er kommet. Han stak hånden i barmen og drog den ud igen, greb sig i sit skæg, satte foden fast i gulvet og korsede armene over brystet.

Ægtemanden sukkede dybt og så ham deltagende an. Men da det havde varet en stund, og der ikke kom noget ud af det, tog han hans hånd og bragte ham venskabeligt til sæde i stuens bedste stol og sagde:

"Kære ven, jeg fatter din stilling og har oprigtig medlidenhed med dig."

Den anden ville svare, men han lagde hånden på hans mund og rystede mildt på hovedet.

"Sig intet," sagde han. "Hvad skal det til. Tror du, jeg er blind? Eller anser du mig for et umenneske? Det kan du vel tænke, at jeg har set, hvad du har døjet."

Han klappede ham på skulderen, og hans stemme var blød og bedrøvet, mens han fortsatte:

"Her har du gået og spist min mad og drukket min vin og skammet dig oprigtigt. Hvilke ydmygelser har du ikke måttet lide! Bestandig var du tvunget til at vise mig høflighed, ja ærbødighed, skønt du ringeagtede mig såre. Du måtte lytte til mit mindste ord i alvor, skønt du fandt mig latterlig og dum. Du måtte gebærde dig, som om du var lykkelig i mit selskab og holde mig fast, når jeg ville gå, endda du ønskede mig over alle bjerge. Du spillede skak med mig og tabte bestandig, endda du spiller bedre end jeg. Du var nødsaget til at sige det samme som

jeg i politik, og du mente det ikke. Du drak dus med mig og kunne ikke fordrage mig."

Elskeren rejste sig, men manden trykkede ham ned i stolen igen og tyssede på ham.

"Ja vist, ja vist! jeg ved det jo alt sammen. Hver gang du kom, spejdede du i mit ansigt for at se, om jeg vidste noget. Du var bange, hver gang jeg kom til dig."

Elskeren sprang op og stødte ham fra sig, så hans glarøjne faldt på gulvet. Manden tog dem op, pudsede dem og sagde venligt:

"Bryd dig ikke derom. Der er ingen skade sket, og jeg forstår dig godt. Du tænker på børnene – tror du ikke jeg ved det? De tre, som ikke er dine og den fjerde, som er det, men aldrig skal give dig fadernavn. Ak ja, du har det visselig ondt. Men hvad vil du, at jeg skal gøre for dig?"

Da tog elskeren sin hat og gik mod døren.

"Jeg vil ikke holde på dig," sagde manden og trykkede hans hånd til farvel. "Ord giver kun ringe trøst, og du trænger til at være ene. Men bi lidt –"

Han åbnede et rum i sit skrivebord og tog en fin cigar frem.

"Jeg har endnu én af dem, du gav mig ... Jo, vist så! Og stik et par i lommen af mine, som ikke er så gode, men nok kan gå i fri luft. Jeg beder, kære ven, ingen tak. Og lad mig så se, du besøger os igen, når du er kommet over dette."

Dermed fulgte han ham til døren og trykkede hans hånd endnu en gang med mange gode ord.

Fru Inger tav.

Nogle af damerne priste meget ægtemanden for hans forstandige opførsel, andre var af en modsat mening.

"Sikkerlig har han ikke været skinsyg," sagde fru Therese. "Om ikke hans gemalindes yndigheder allerede havde trættet ham, kunne han ikke have betét sig så klogt."

"Jeg tror, at skinsygen er ved at dø bort af verden," sagde fyrstinde Sofie.

"Ikke finder jeg nogen forstand i at hade den, der berøver mig min elsker," sagde fru Mimi.

"Ikke finder jeg noget latterligt ved den, der bedrages i elskov," sagde fru Agnes.

Den gamle grevinde så fra den ene til den anden og rystede misfornøjet på hovedet.

"Hvad siger du?" spurgte hun sin yndling.

Grevinde Grethe så på ingen, men havde sælsomt store øjne, da hun talte:

"Ikke kunne jeg bedrage, ikke ville jeg bedrages heller. Om den, jeg havde kær, blev dåret af en anden dames skønhed, da ville jeg bie, til han så mig igen."

"End om Eders egen elskov blev forbi imens?" spurgte fru Agnes.

"Den blev ikke forbi imens," sagde grevinde Grethe.

Da slog den gamle grevinde i stolens arme, så det sang.

"I taler som tåber, mine duer!" sagde hun. "Elskov og skinsyge er så vist sammenvoksede tvillinger og kan ikke leve hinanden foruden. Og ingenlunde ville jeg se verden omgjort på den nymodens manér, som manden i fru Ingers historie. En ret adelsmand fordrer visselig den mand ud, han finder i sin gemalindes seng, og dræber ham. Og om vi ikke havde de

kække elskere og de snilde fruer og de skikkelige hanrejer, som bærer deres hovedpynt for hele stadens øjne og ser den ikke selv, hvor skulle vi da få en lystig historie fra?"

Alle damerne lo. Men grevinde Grethe vendte sig mod fru Anna, som blev skønnere for hvert barn, hun fik, og sagde, mens hendes øjne lyste i skær og fugtig glans:

"Giv os nu en skøn historie, ædle frue! om elskov, som ikke bier og ikke tåler og ikke tier, men råber sin ret over al verden."

"Jeg skal forsøge," sagde fru Anna. "Kan hænde, min historie ikke giver alt det, I begærer. Men jeg skal fortælle den således som den er hændt."

Damerne satte sig til rette og den gamle grevinde spurgte hvad historien hed.

"Den hedder

Det uægte barn

For ikke længe siden levede der her i staden en adelsmand, som fattede en heftig elskov til en pige, han ikke kunne ægte, efterdi hun var fattig og af ringe stand, og han selv endnu formedelst sin ungdom afhængig af sine slægtninge, der ingenlunde ville tilstede deres forening.

I begyndelsen betvang han sin kærlighed, endskønt han vel vidste, at pigen gengældte den, da han ikke ville bringe hende i ulykke. Men det viste sig snart at være ham umuligt at leve hende foruden. Bestandig blev han mere tungsindig, dag og nat var hun i hans tanker, ikke kunne han sove eller spise eller tage sig noget til.

Da nu han fornam, at han ville plat fordærves på sjæl og legeme, om han længere modstod sin tilbøjelighed, og da denne

syntes ham retskaffen og udrunden fra Gud, gik han til pigen og talte sålunde til hende:

"Du ved, at jeg elsker dig oprigtigt og ikke har noget højere ønske end at gøre dig til min hustru for Gud og mennesker. Du ved også, at dette formedelst mine slægtninges modstand ikke kan ske, forinden jeg bliver myndig. Det var da min agt at bie, indtil den dag oprandt, men min længsel mod dig er så stor, at jeg ikke kan sove og aldrig er glad. Det er faldet mig ind, at siden Gud har tændt en sådan lue i os, så unge vi er, kan det ikke være hans hensigt, at vi ikke skal komme sammen. Også har jeg tænkt, at om du end, når tiden kommer, vil sove i min arm, så længe det beskæres os at vandre på Jorden, så ville disse år, i hvilke vi nødtvungent venter og forsager, ingen sinde komme igen, og således bedrages vi skammeligen for en part af vor lykke. Derfor spørger jeg dig, om du vil tillade mig at komme i løndom til dit kammer og tage dig i min favn, som om du alt var min hustru, hvilket du visselig skal blive, snarest ske kan."

Pigen blev såre rød under hans frimodige tale, men så ham fast ind i øjnene og svarede og sagde:

"Sandt er det, som I siger det, herre! Og efterdi der ikke er for mig nogen anden mand i verden, siden jeg så Eder, og efterdi min længsel er ikke mindre end Eders, så skal mit kammer stå Eder åbent, så ofte I ganger hid."

I nogle måneder nød de nu lykken og priste daglig Gud i deres unge elskov. Men så skete det, at adelsmanden styrtede med sin hest, dér hvor han red, og slog sig død på stedet. Pigens sorg var så stor, at den sikkerlig ville dræbt hende, om ikke hun havde båret hans barn under hjertet, hvem hun havde

elsket højere end sin ære. Nu biede hun sin tid ud og fødte et smukt og velskabt drengebarn, der så sin fader så ligt, at hun tyktes, hendes kummer var til at udholde.

Da hun atter var karsk, begav hun sig til sin elskers slægtninge og fordrede hans søn indsat som arving til hans navn og ejendom og herlighed. De hørte hende end ikke til ende, men overvældede hende med hån og ukvemsord:

"Lidet er du bedre end en skøge! På fattighuset kan du gå med din horeunge!"

Hvorefter de tilkastede hende nogle guldstykker og slog porten i på hendes hæl.

Hun lod guldstykkerne ligge i skarnet, hvor de lå, og indgav en klage til rådet. Forgæves gik hun til alle stadens retskyndige og bad om deres bistand. De beviste hende, at hendes forehavende var så afsindigt, at de intet kunne have dermed at skaffe, og mange anså hende for vanvittig. Men hun brød sig fejl om, hvad de sagde, og besluttede at føre sin sag selv.

Da dagen kom, var rådsalen fuld af mennesker, efterdi rygtet om pigen og hendes færd var fløjet viden om, og da hun trådte ind, blev hun modtaget med spottende og medlidende tilråb. Hun var iført enkedragt, og på armen bar hun sin dreng, indsvøbt i fattigt klæde. Med løftet hoved trådte hun frem for skranken, hvor de syv dommere sad, vise og gamle, med lange, hvide skæg og retfærdige øjne.

Nu fortalte hun det alt sammen, således som det var gået til. Hun skildrede, hvorledes elskoven var kommet, skøn og ubetvingelig, over hende og over ham, som nu var død; hvorledes hans slægtninge modsatte sig deres forening; hvorledes de havde besluttet at bie, men kunne det ikke. Hun

havde gemt i sit hjerte hvert ord, hendes elsker havde talet, og som hun fremsagde dem med skælvende røst, efterdi sorgen overmandede hende, rørtes mange af tilhørerne til tårer. Derefter sagde hun:

"Vel ved jeg, at jeg har forbrudt mig mod menneskenes love, om end min samvittighed er ren for Gud og erindringen om min ædle herres elskov lettelig skal holde mig skadesløs for naboernes ringeagt. I må da ikke tænke, at jeg begærer noget for mig selv. Kun det fordrer jeg, at hans søn, som tog mig i favn, skal erkendes for hans rette arving."

Da hun havde talt, opstod der stor bevægelse i salen, og nogle tilråbte hende tydeligt bifald. Men den ældste af dommerne rejste sig fra sit sæde og påbød tavshed med høj røst. Derefter satte han sine glarøjne på og bladede i en stor foliant, der lå på bordet foran ham. Da han havde fundet stedet, dømte han ufortøvet således:

"Faldne og ulykkelige kvinde! thi således må man kalde dig, efterdi du har mistet din ære og er falden i nød og menneskens foragt. Ilde var det af dig, at du lod dig dåre af den salige adelsmand og blev hans slegfred, og som du af fri vilje tog skammen, får du nu nødtvungen tage skaden. Således lyder loven, som er indstiftet for at beskytte det hellige ægteskab, at dit barn er et uægte barn og har intet krav på den dødes navn og formue. Gak bort herfra og skjul din skændsel."

"Herre dommer!" sagde pigen, og alle i salen lyttede åndeløse efter hendes ord. "Visselig er dette barn, som jeg bærer på min arm, ægte, om ellers noget er det. Redelig var den længsel, der drev min ædle herre og mig tilsammen og redelig tog han mig i favn. Om ikke han og jeg var rette ægtefolk, hvem var det da? Se

på denne dreng, som er frugten af vor elskov, og sig mig, om I finder plet eller lyde på ham. Tror I, han var blevet skønnere, om præsten havde velsignet vor pagt?"

Imens hun talte, tog hun drengen ud af klædet og løftede ham højt i hans stumpede skjorte, så alle kunne se ham.

"Således byder loven, og efter loven har jeg dømt," sagde dommeren barsk.

"Står det skrevet i denne bog?" spurgte pigen og pegede på den opslagne foliant.

"Visselig gør det så," svarede dommeren. "I denne bog står opskrevet, hvad vise lovgivere i tusind år kendte for ret."

Pigen var såre bleg og hendes øjne funklede. Før nogen kunne forhindre det, satte hun drengen midt på den opslagne bog.

"Jeg sætter mit levende barn mod den døde visdom!" råbte hun.

Dommeren veg forfærdet tilbage, og alle, som var i salen, råbte og stod op for at se. Drengen lo og skreg og slog med de buttede arme og ben.

Og ret som det var, viste han, at han var levende og karsk og god for sig, idet han gladelig forrettede sin nødtørft på loven, således at den for fremtiden blev ganske og aldeles ubrugelig.

Fru Anna tav, og alle damerne brast i latter.

"Om den dreng lever og vokser til, da skal han være min elsker," sagde grevinde Grethe.

"Hvad gjorde så dommeren?" spurgte fru Camilla.

"Han havde jo dømt," svarede fru Anna.

Men den gamle grevinde nikkede glad og gned sine hænder.

"Loven gransker, livet gror," sagde hun.

Kort efter stod solen op af havet og jog de ædle fruer hjem til sortsygens stad.

Femte nat

Den femte nat havde ikke uden syv af damerne givet møde.

Tavse og blege sad de på marmortrappen i Sulamiths have og turde knap se på hinanden, så skrækslagne var de over sortsygens sejersgang. Alene grevinde Grethe havde smil og glans i de sælsomt skiftende øjne.

"Her sidder vi syv skønne fruer for din fod, kære moder," sagde hun, "og skulle ikke kunne forlyste os, til dagen gryer? Hvad synger ikke digteren ..."

Hun greb i luttens strenge og sang, så det klang over vandene:

Piger syv – Gud sig forbarme –
alle lige skønne, unge!
ve mig arme!
ve mig, jeg kan ingen vrage,
ved ej, hvilken jeg skal tage!
– Hende med den høje barm?
– Hende, der så sødt kan sjunge?
– Hvilke lokker! – hvilken arm!
Se, så smal og fin en fod!
– Se, så dybe, dunkle blikke!
Herre Gud, jeg vælger ikke!
Du er stor, og du er god ...
skænk din tjener syv mands arme,
syv mands styrke, syv mands mod!

Den gamle grevinde smilte og kyssede sin yndlings hvide pande.

"Vel an!" Sagde hun. "Lad det være sådan, at vi i nat fortæller om *digteren*. Hans sange bliver evindelig, og han er elskovs bestaltede herold."

"Ak, for en slet tekst, du der gav os, kære moder!" råbte grevinde Grethe. "Ikke er der noget skønt at fortælle om digteren, som giver, hvad han har, i sine sange, så der bliver aldeles intet tilovers til hans person. Jeg beder dig, giv os en anden tekst, eller jeg fortvivler."

"Barn, barn! har nogen digter sveget din tro, siden du taler så ondt?"

Grevinde Grethe slog med nakken og svarede:

"Aldrig kunne jeg skænke min elskov til en digter, efterdi han ikke er nogen mand. Ved du, hvorledes digteren kom ind i verden?"

"Kom han ikke på samme vis som vi andre?" spurgte grevinden og lo. "Ikke vidste jeg, der skete noget mirakel for hans skyld."

"Så skal du høre det," svarede grevinde Grethe.

"Er det en historie?" spurgte fru Agnes.

"Nej – digteren gør historier, og ingen historier gøres om ham. Dette er ikke uden et lille kapitel af Skabelsens Bog. Men efterdi det er udtaget af de eksemplarer, man giver ædle damer i hænde, vil jeg fortælle det her."

Damerne klappede i deres skønne hænder og grevinde Grethe fortalte:

"Den gang Gud havde skabt menneskene, satte han dem fluks enhver til sin dont, efterdi han vel vidste, at lediggang er roden

til alt ondt. Én gjorde han til soldat og én til officer, én til præst og én til natvægter, én til munk og én til brudgom. Én fik en pose penge at drages med og én en sult foruden mad, én skulle drage dem op, som faldt i stranden, og én gav ham medaljen derfor, og således videre. Da nu den gode Gud havde givet enhver, hvad der tilkom ham, fik han pludselig øje på en liden stymper af en karl, som stod i en krog og var ganske forglemt, ikke var der flere embeder at bortskænke, og ikke heller så karlen ud, som om han duede til at bestille noget. Men for at han dog ikke skulle gå tomhændet bort, talte Gud således til ham: "Såsom jeg ikke har nogen gerning mere at give dig, men alt på Jorden bliver gjort uden din hjælp, vil jeg gøre dig til digter. Du skal lade dit hår gro og dine øjne skinne og vandre rundt og synge om det, som de andre gør. Når krigsmændene kriges, skal du gøre skønne vers om krigens herlighed. Når fyrsten styrer riget, skal du prise ham i dine sange. Når elskende tager hinanden i favn, skal du slå harpen om deres fryd."

Damerne lo, men den gamle grevinde rystede på hovedet.

"Ikke blev digteren altid ved sin lut, når de kyssedes," sagde hun. "Stundom tog han sin part af fryden med og endnu mere."

"I kunne vel have ladet mig tale til ende," sagde grevinde Grethe med forstilt krænkelse. "Således hedder det videre, at kvinderne ofte skulle blive galne af de kælne toner og skænke digteren deres person i den tro, at den, der sang så skønt, hans favn måtte være sødere end nogens. Og Gud lod det ske, på det at de forblindede med det snareste måtte lære, at deres mænd var de bedste."

"Skade, at dette kapitel blev udtaget af bogen," sagde fyrstinde Sofie. "Mon ikke nogen nu vil give digteren oprejsning ved en skøn historie?"

"Det tilkommer fru Therese," sagde den gamle grevinde. "Den ædle frue har alene tiet af alle Eder, som her er til stede."

"Gerne giver jeg en historie til pris," sagde fru Therese. "Og til grevinde Grethes beskæmmelse vil jeg kalde den

Digterens elskerinde

Der var en gang en digter, som besluttede at skrive et stort værk, der kunne bevare hans navn til de sildigste slægter.

Til den ende lod han allerførst sin tjener skyde en ørn og gjorde sig penne af dens vingefjer. Dernæst fyldte han sit hus med ædel vin og kostelige frugter og smykkede sit bord med roser. Da det var besørget, lukkede han sin dør for alle undtagen for sine kreditorer og sine elskerinder, salvede sine hænder med duftende salve, strøg sit lange hår fra panden og satte sig til arbejdet.

Som nu han sad en aftenstund ved et vanskeligt sted, kom en af hans veninder, ved hvis ømme barm han ofte havde hvilet sit syge digterhoved, til ham på hans kammer. Hun satte sig på hans skød, tog pennen af hans hånd og sagde:

"Lad fare den digtning en stund, og kys mig!"

"Som du taler!" sagde han og skød hende forarget bort. "På grove fødder træder du i min tankes blomsterbed. Pak dig med din plumpe elskov!"

Næste aften kom en anden, hvem han ofte havde fortalt, at Himlen var i hendes favn.

"Vig fra mig!" sagde han til hende. "Ilde ville det sømme sig for mig, i hvis sjæl harpen toner, at veksle kærtegn med et fruentimmer. Jeg er ikke på jorden, men svæver i skyerne og taler gudernes tungemål."

Da hun var gået, kom der én, til hvem han plejede at sige, at al hans digtnings sødme flød af hendes røde mund, og rakte ham munden.

"Så længe verden stod, hindrede kvinden manden i hans storværk!" råbte han og stampede i gulvet. "Fluks af sted med dig! Jeg har ikke stunder til tant og pjat."

Således kom de alle, den ene efter den anden, og fik intet derfor. Sidst kom en liden bly viol, som elskede ham over al måde, men hvem han sjældent bemærkede blandt de andre prangende blommer.

"Hvad vil du?" skreg han og rev sig i sit hår. "Har I da alle sammensvoret Eder for ved Eders urene begær at stække mine vinger!"

Men violen bøjede sit hoved og sagde stille:

"Aldrig ville jeg vove at bede om noget for mig selv, herre! Og ikke kunne jeg tænke nogen større brøde end at forstyrre Eder i Eders digtning. Om I giver mig lov at sidde en liden stund ved Eders fødder og se på Eder, da går jeg bort og er glad til mine dages ende."

"Sæt dig!" svarede digteren mildere.

Da hun havde siddet en stund, bad hun med frygtsom stemme, at han ville foredrage hende noget af sit værk. Digteren afslog det barsk og gjorde det derpå. Violen henflød i tårer over de skønne vers.

"Tykkes det dig skønt?" spurgte han.

"Herre, herre!" stammede hun blot og kyssede hans hånd.

"Skal jeg foredrage det end én gang?"

Han foredrog det tre gange, og hver gang blev hun mere bevæget.

"Du er en god pige," sagde han og kyssede hendes pande. "Jeg ved ikke, hvor jeg har haft mine øjne, siden jeg først i dag ser, så skøn du er. Du forstår mig. Og du skal blive hos mig, mens jeg fuldender min digtning."

Derefter opslog violen sin bolig hos ham og tænkte, hendes lykke var større, end et menneske kunne bære.

Hun kredensede hans bæger og smykkede hans kammer med friske roser. Hun kæmmede hans lange hår og toede hans fødder. Var han i ondt lune, bød hun sin ydmyge nakke til hans hæl, hvilket husvalede ham såre. Når han krævede det, dansede hun, om hendes fødder var aldrig så ømme. Havde han hovedværk af vin og digtning, gjorde hun det tyst omkring ham og kølede hans pande med is og kærlighed. Sov han, vågede hun ved hans leje, for om han skulle vågne.

Men allermest lyttede hun, når han foredrog for hende af sin digtning.

Hun græd og lo, eftersom det skulle være, og blev aldeles tåbelig af beundring. Da det lakkede mod enden, og hun havde opbrugt alle de lovord, hun vidste, blev han stundom mistroisk og påduttede hende med urette, at hun ikke længere forstod værket så godt. Men hun opfandt i sin kvide nye ord, der var endnu større og skønnere, og gav ham dem gladelig alle, til han faldt i ro.

Således led tiden, til digtningen var fuldbragt.

Fru Therese tav.

"Blev digtningen skøn?" spurgte fru Mimi.

"Såre skøn blev den," svarede fru Therese.

"I siger sandt, ædle frue," sagde grevinde Grethe. "Jeg kender den helt vel og har ofte frydet mig over den. Men fortæl os dog, hvorledes det siden gik violen!"

Fru Therese smilte og rystede på hovedet.

"Ikke har jeg hørt noget derom," sagde hun. "Men da værket var fuldbragt, opstod der hos digteren en heftig længsel efter hans andre elskerinder, som han ikke havde set så længe, og han iførte sig prægtige klæder og gik til dem."

Damerne lo. Men grevinde Grethe greb lutten og sang:

Syv bægere for skjalden –
hu, ha, for brand, hu, hej, for blæst!
Han ganger sig til stalden
og sadler fluks sin hest.

Og alle de små piger –
hu, hej, for blæst, hu, ha, for brand!
De sukker, og de siger:
ak, var han dog min mand!

Enhver kan være god for sig,
Gud give skjalden red for mig!
Hu, hej, hu ha! Hu ha, hu hej!
Ak, trøst jer, I små piger,
thi skjalden rider ej!

De ædle fruer stemmede i med, og sangen lød muntert og skønt fra marmortrappen i Sulamiths have. Men da den

forstummede, hørtes klokkerne fra staden pludselig og stærkere end nogen sinde. De ringede så tungt og sørgeligt, at alt andet blev til intet.

"Mine duer, mine duer!" sagde den gamle grevinde.

Grevinde Grethe lagde sig på knæ foran hende og så op i hendes stærke gamle ansigt.

"Nu skal du fortælle os en historie, kære moder!" sagde hun. "Du, som har levet længst og mest af os alle, har alene intet berettet."

De gav alle deres bifald til kende, og den gamle grevinde sagde:

"Ikke vil jeg unddrage mig mere end de andre, men fortælle en liden gammel krønike, som jeg hørte i min barndom af min moder, og hun igen af sin. Hun kaldte den

Annie og Anna

Der var en gang to brødre, som var de stolteste og de skønneste og de bedste mænd i landet. De havde til elskerinder to søstre, som var smukkere end nogen på den tid, men ellers hinanden ganske ulige. For Annie var bly som den blå viol, men Anna bar sin lykke til skue for al verden.

Nu var det således, at alle mægtige og fornemme herrer i landet og længere borte fra endnu droges i elskov mod de to søstre og faldt dem for fode. Kongen kom der og hertuger og prinser og friherrer og baroner. Der kom smeden i Johannesbjerget, som var berømt over al verden for de prægtige våben og smykker, han dannede. Der kom sangeren, der drog fra borg til borg og for sin kunsts skyld regnedes lige med de bedste.

Alle blev de syge af længsel og attrå, og den af de to søstre, de så først, hun havde deres liv i sine hænder. For på den tid elskede man mere end man gør nu, og søstrene var sådan, at ingen mand, der havde set dem, kunne tænke på nogen anden kvinde.

Når nu en af Annas bejlere bad om hendes gunst, lagde hun hænderne korsvis over sit bryst og sagde:

"Herre, jeg elsker og er ikke min egen."

Og når hun sagde det, lyste hendes øjne og hendes smil, fordi hun ville, al verden skulle vide hendes elskov.

Annie sagde nøjagtig ligedan. Men når hun sagde det, slog hun øjnene ned og blussede og skjalv, fordi hun syntes, hun gjorde sig nøgen i det samme.

Så gik bejlerne bort og kom igen og fik det samme svar. Mod i hu steg kongen på sin ganger og red til smeden i bjerget. Han gav ham sin krone og bød ham lægge den i diglen og gøre deraf et diadem til hende, der havde hans elskov. Og én frembar alt sit guld at lægge i ring om hendes arm og ankel, og én tog sin moders dyre perler at vinde om hendes hals. Således gjorde de alle, enhver efter sin formue. Men smeden dannede for sig selv et herligt spænde og grov hendes navn deri.

Derefter gik de frem på rad med deres gaver og bad søstrene, at de ville bære dem evindelig til minde om den store elskov, de havde forsmået. Og da de havde talt, biede de på, hvad der siden ville ske.

Anna rejste sig fra sit sæde og bøjede sig og tog de gyldne skatte og sagde med skinnende øjne og høj røst:

"Evindelig vil jeg bære dem, som I siger, til hans pris, hvem jeg elsker, og hvem I hædrer ved den kærlighed, I har til mig."

Annie bøjede sig dybere endnu og to gange og bad dem mindelig ikke vredes, fordi hun ikke kunne tage deres gaver. Så drog hun frem af barmen en liden blå blomst og kyssede den og tav.

Hvorefter de gik alle bort, enhver med sin kvide.

Nogen tid efter hændte det, at landet kom i våde. Krigen lagde borgene øde, og sot og pest kom over dalen. Kulden dræbte kvæget, og solen sved kornet af ageren. Stormen slog skibene i kvag og bjergene sprudede ild både ved dag og ved nat.

Da der atter kom blideår, havde de to brødre mistet alt deres gods, hvorover de sørgede såre. Og da de havde sørget en stund, gik de frem for søstrene i deres usle klæder.

Han, som var Annas elsker, slog sine stolte øjne ned og sagde:

"Nu er jeg kuns en slagen mand, og det ville sømme sig ilde, om jeg førte dig med mig fra al din herlighed. Derfor er jeg kommet at byde dig farvel."

Han, som elskede Annie, strøg sig over sin pande og sagde:

"Jeg takker dig, mit hjerte, og viger af din vej, at én, som er bedre end jeg, kan have din kærlighed."

Derefter tog de hinanden ved hånd og gik uden flere ord. Og førend nogen kunne forhindre det, var de borte. Annie og Anna strakte armene efter dem og kaldte dem ved de dyreste navne, men de hørte det ikke. De skikkede sendebud ud over det ganske land, men de fandt dem ikke.

Da stængede søstrene sig inde i deres kammers og sørgede inderligt.

Dagen led under suk og tårer, og natten kom og fandt dem årvågne, mens deres sjæle brændte i bøn. Anna rev sine

kostelige smykker af sig og bad Gud tage dem fra hende, siden de ikke var hans, hvem hun elskede, og gøre hende ussel og arm som han. Annie kyssede sin blå blomst og lagde den ved sit leje og bad, at Gud ville unde ham held, uden hvem hun ikke kunne leve.

På den tid vandrede den gode Gud stundom på Jorden, hvorfor han bedre kunne høre menneskenes bønner. Og sådan gik det til, at han fornam søstrenes kval og ynkedes over dem. Først sendte han den engel, som bringer søvnen, men derefter gik han selv ind i kammerset. Han bøjede sit ansigt over dem og så på dem. Så løftede han sin hånd og velsignede dem.

Men da de vågnede til dag, fortalte de hinanden sælsomme drømme. Og da de stod op af deres leje, var Annas skatte intet sted at se, og der lå blot en liden blå blomst og duftede sødt. Men der, hvor Annies blomst havde været, var der mere guld, end nogen havde set i kongens gård.

Så drog søstrene ud i vesten og ledte efter deres elskere og fandt dem og blev lykkelige længe.

Den gamle grevinde tav, og der var stille i Sulamiths have.

"Klokkerne tystnede derinde i sortsygens stad," sagde grevinde Grethe. "Det bæres mig for, som ringer de fjernt og evigt for Annie og Anna."

Kort efter brød de ædle fruer op. Den gamle grevinde drog dem til sig én for én og så fast på dem og kyssede dem på deres mund.

"Dig alene kysser jeg ikke," sagde hun til sin yndling.

"Ret så, kære moder!" råbte grevinde Grethe muntert og sprang i sin karm og kørte til staden.

Grevinde Grethe

Månen stod højt over Sulamiths have.

Øverst på marmortrappen sad den gamle grevinde ensom. Nu og da lyttede hun, men alt var tyst. Alene klokkerne ringede i sortsygens stad, og stundom skreg en af heksene, som gik bag gitteret.

Da lød raslen af silke bag ved hende, og før hun kunne vende sig om, havde hun to bløde arme om sin hals og en blussende mund på sin.

"Barn, barn, hvad har jeg udstået for en sjæleangst!" sagde hun. "Vagten standsede dig sagtens?"

"Ja," svarede grevinde Grethe og satte sig ved hendes fødder. "Jeg vågnede af mine drømme ved dens råb i porten og så foran mig en hæslig præst. Han strakte mod mig sine tynde fingre og manede mig at gange til hvile, om ikke jeg ville afbede mine synder i midnatsmessen."

"Det samme hændte mig," sagde den gamle dame. "Og jeg svarede ham, at mine synder lå tre alen under mulde, og gyldne kors stod over dem og adelige navne på korsene. Desuden mange røde roser, som duftede stærkt og godt og mindede mine syvti år om syndens søde stunder."

Grevinde Grethe klappede i hænderne og sagde:

"Hør nu, hvorlunde det gik mig. Jeg rejste mig i karmen og råbte: Intet har jeg at afbede endnu. Alle mine skønne synder har jeg til gode! Derefter greb jeg selv pisken, og frem fo'r vi gennem port og over bro i flyvende spring til Sulamiths have."

"Alle mine duer tog de uden én," sagde den gamle grevinde sørgmodigt. "Når tager de hende?"

Grevinde Grethe lo op til hende og tog lutten og sang:

Den jomfru gik i valmu-vang –
så rød, så rød var vangen!
Hun lyttede til fuglesang –
så sød, så sød var sangen!

Og præsten skreg: Ak, jomfrulil,
fly fluks de røde vange!
Du dør, ifald du lytter til
de søde fuglesange!

Den jomfru lo: Hvem tændte da
de røde valmu-vange?
Og hvor er de vel kommet fra,
de søde fuglesange?

Hushovmesteren stod i døren og meldte, at heksene var aldeles galne denne nat. De skreg og bed og sloges, så det var en gru.

"Lad os give dem løs," sagde grevinde Grethe.

"Gerne for mig," sagde den gamle grevinde. "Du og jeg vogter os selv, tror jeg."

De gik gennem haven og åndede dens duft og frydede sig over dens skønne vækster. Højt løftede granerne sig mod himlen, og i deres sorte nat blussede rosernes elskovsild. Linden kuplede sig til herlige haller. Bøgene stod skønt i lund, røde valmuer brændte i græsset.

"Hør, hvor de ringer!" sagde grevinde Grethe.

De stod stille og lyttede. Klokkerne kimede og kaldte og klagede som aldrig før. Der imellem skar heksenes skrig gennem natten. En liden fugl vågnede i busken og oplod sin røst, men tav igen forknyt.

"Hundeglam på sjælejagten!" sagde den gamle grevinde og satte stokken hårdt i jorden. "Lad dem da fordærves! Jeg gruer alene for deres børn, så galne de bliver i deres brynde. Og mens de derinde fornægter Gud, idet de påkalder hans navn, blusser i Sulamiths have hver liden rose af hans nåde. Ære være Gud for hans værk!"

"Ære være Gud!" sagde grevinde Grethe og bøjede sit fromme hoved.

Da de kom til den søndre port, var alle utyskerne der forsamlede og frembød visselig et skrækkeligt skue. Den gamle grevinde kastede guld iblandt dem.

"Hun dér fornægtede sin elskov og blev, som hun er," sagde hun og rørte ved én af dem med sin stok. "Hun dér rådnede i hemmelige laster ... hun dér dræbte fostret under sit hjerte ... hun dér hyklede sig sit gruelige fjæs til, og hendes ryg krogedes på bagtrapper."

"Giv dem løs, og lad os gå!" sagde grevinde Grethe.

"Lad porten op!" bød den gamle grevinde. "Fort med jer! Eders vagt er til ende."

Og ud fo'r heksene i landet med krummede kløer og hæse skrig og hæslige lader.

Men da den gamle grevinde atter sad i sin stol på marmortrappen, kyssede hun sin yndling heftigt og sagde med glade øjne:

"En dåre er jeg, som frygter, og du sidder her! Rød er din kind og blankt dit blik og skælvende dit hjerte. Som du går over jorden vil livet grønnes. Som du synger dine søde sange, vil elskoven gro. Tak være Gud for dig i evighed. Amen!"

Lidt efter lagde hun sig tilbage i stolen og bad:

"Leg for mig på lutten, at jeg må blunde."

Og natten skred.

Da solen steg af havet, stod grevinde Grethe yderst på marmortrappen i Sulamiths have. Hun lagde de skønne arme om nakken og så over de grønne enge og sang:

Valmu i vange, er du så rød
for den længsel du bær' i dit silkeskød ...
blues du ved dine drømme ...

Valmu i vange, søster sød!
jeg drømmer som du i mit kammer.
Mit hjerte skælver, min kind er rød
– valmu, valmu, i flammer ...

Om "Sulamiths have"

Forfatter: Carl Ewald (1856-1908).

Org.udgave: *Carl Ewald: Sulamiths Have.* Det nordiske Forlag/Bogforlaget: Ernst Bojesen, København 1898. Denne udgave er baseret på førsteudgavens 2. oplag.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter John William Waterhouse (1849-1917): *A Tale from the Decameron* (1916).

ISBN 978-87-7628-154-0
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-394-1 (Ølstykke 2015).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk